

Choinka. Sztuczna czy prawdziwa?

str. 12

Czas Wielkopolski

14 grudnia 2020 r. | nr 2/2020 | Bezpłatny Informator Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Poznaniu | ISSN 2719-6674 | Egz. 40 tys.

**Wojewódzki
wykaz
inwestycji**

str. 4-5

Wielkopolskie drogi

**z zastrzykiem
gotówki**

str. 6-7

**Premier
M. Morawiecki
w rozmowie
z „Czasem
Wielkopolski”**

str. 8

Szczepionki pomogą w walce z COVID-19

str. 2

Narodowy Program Szczepień Przeciw COVID-19 ma pomóc w walce z pandemią. Proces rejestracji powszechnych szczepień rozpocznie się najprawdopodobniej w pierwszym kwartale 2021 r. Szczepienia odbywać się będą etapami.

Szczepionkowa strategia rządu

FOT: KPRM

Rząd ogłosił projekt Narodowego Programu Szczepień Przeciw COVID-19. O jego założeniach poinformowali ministrowie Michał Dworczyk i Adam Niedzielski, szef Centrum Analiz Strategicznych dr hab. Norbert Maliszewski oraz Główny Doradca Prezesa Rady Ministrów do spraw COVID-19 prof. Andrzej Horban.

– Naszym celem jest przeprowadzenie programu szczepień, dzięki któremu mamy uzyskać odporność populacji – mówi minister Michał Dworczyk. – Jest to jedna z największych operacji logistycznych w ciągu ostatnich kilkudziesięciu lat. Cały proces będzie przeprowadzony w sposób przyjazny dla obywateli – dodaje.

Projekt strategii składa się z 9 rozdziałów opisujących m.in. skuteczność i bezpieczeństwo szczepionek, proces zakupów i finansowanie, dystrybucję i logistykę, zalecenia medyczne i organizację punktów szczepień czy kolejność szczepień. Przed rozpoczęciem szczepień rząd planuje przeprowadzić dużą akcję informacyjną i profekwencyjną. Wszystko po to, aby zachęcić do szczepień jak największą liczbę obywateli. – Przygotowujemy kompleksowy pakiet informacyjny obejmujący kampanię medialną, serwis poświęcony szczepieniom oraz infolinię – mówi minister zdrowia Adam Niedzielski.

Osoby zainteresowane zaszczepieniem będą mogły to zrobić:

- stacjonarnie w placówkach POZ,
- stacjonarnie w innych placówkach medycznych,
- przez mobilne zespoły szczepiące,
- w centrach szczepiennych szpitali rezerwowych.

Zatwierdzenie szczepionki na COVID-19 odbywa się za zgodą Komisji Europejskiej. Szczepionka przeszła już m.in. szczegółowe badania laboratoryjne. Na obecnym etapie specjaliści z 27 krajów UE dokonują oceny dokumentacji. Następnie do 29 grudnia planowane jest głosowanie ekspertów z krajów członkowskich. Wspomniany proces zakończy się wydaniem decyzji przez Komisję Europejską. Oznacza to, że proces rejestracji powszechnych szczepień rozpocznie się najprawdopodobniej w pierwszym kwartale 2021 r.

Według założeń programu, szczepienia będą odbywać się etapami. Etap „0” pozwoli na zaszczepienie pracowników ochrony zdrowia, personelu pomocniczego i administracyjnego w placówkach medycznych, stacjach sanitarno-epidemiologicznych oraz pracowników socjalnych. Etap „1” to szczepienia pensjonariuszy i pracowników domów pomocy społecznej oraz zakładów opiekuńczo-leczniczych, pielęgnacyjno-opiekuńczych i innych miejsc stacjonarnego pobytu. W tym etapie będą także szczepione osoby powyżej 60 lat (w kolejności od najstarszych), a także służby mundurowe, w tym wojska obrony terytorialnej. Etap „2” to szczepienia dla kluczowych grup zawodowych, czyli pracownicy sektora edukacji, infrastruktury krytycznej, transportu publicznego, urzędnicy bezpośrednio zaangażowani w zwalczanie COVID-19 oraz osoby w wieku poniżej 60. roku życia z chorobami przewlekłymi zwiększającymi ryzyko ciężkiego przebiegu COVID-19. W ramach etapu „3” szczepienia będą dotyczyły przedsiębiorców i pracowników sektorów zamkniętych na mocy rozporządzeń w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii. Realizowane będą także powszechne szczepienia pozostałej części dorosłej populacji.

KPRM/MD

Czy zima bez smogu jest możliwa?

Początek sezonu grzewczego oznacza dla wielu miejscowości znaczny spadek jakości powietrza. Smog, czyli szkodliwe substancje zawieszone w powietrzu, nie tylko czyni przebywanie na dworze mniej przyjemnym, ale przede wszystkim – bardzo negatywnie wpływa na zdrowie.

Czym jest smog?

Smog to zjawisko wymieszania się mgły z dymem i spalinami. To wyjątkowo dokuczliwe zanieczyszczenie powietrza powstaje

głównie w wyniku tak zwanej niskiej emisji, czyli spalania paliw stałych w domowych piecach i kotłach. Ogrzewanie domów jednorodzinnych przy pomocy przestarzałych pieców, które nie spełniają standardów emisyjnych oraz używanie paliwa niskiej jakości wydziela do atmosfery szkodliwe substancje. Na obniżenie jakości powietrza wpływa też emisja spalin samochodowych oraz przez zakłady przemysłowe.

Jaki wpływ na zdrowie ma smog?

Zawieszone w powietrzu substancje mogą powodować nie tylko problemy z oddychaniem czy kaszel, ale też zaburzenia układu nerwowego, rozrodczego i krążenia, w tym rytmu serca. Szacuje się, że w wyniku negatywnego wpływu smogu, który nasila złe samopoczucie i objawy wielu dolegliwości rocznie w Polsce umiera ok. 45 tys. osób.

Program „Czyste Powietrze”

Mieszkańcy domów jednorodzinnych mogą przyczynić się do redukcji smogu, korzystając z programu „Czyste Powietrze” (czyste-powietrze.gov.pl). W ramach dofinansowania i ulgi termomodernizacyjnej można wymienić źródło ogrzewania na bardziej ekologiczne, czy ocieplić dom. Wnioski przyjmowane są przez właściwe terytorialnie wojewódzkie fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej, online oraz przez gminy, które przystąpiły do realizacji programu.

Codienne wybory antysmogowe

1. Mądre ogrzewanie – wymiana piekarniaka na kocioł nowej generacji czy inne, bezpieczne dla środowiska i zdrowia źródła ogrzewania oraz zwracanie uwagi na jakość opału. Niepalenie odpadów i śmieci.
2. Dbanie o zieleni – rośliny, drzewa i krzewy poprawiają jakość powietrza neutralizując część zanieczyszczeń.
3. Ocieplenie domu – dobra termoizolacja nie tylko zmniejsza straty ciepła, ale też sprawia, że również latem w domu panuje komfortowa temperatura.
4. Edukacja – warto zdobyć wiedzę na temat ochrony powietrza i przekazać ją bliskim, w tym również dzieciom.
5. Ograniczenie w miarę możliwości jazdy samochodem, a przede wszystkim – utrzymywanie pojazdu w dobrym stanie technicznym.

Budżet programu na lata 2018-2029 to 103 mld złotych. Do połowy października 2020 roku złożonych zostało w kraju ponad 172 tys. wniosków o dofinansowanie.

PM

BAZA WIEDZY

O PROGRAMIE „CZYSTE POWIETRZE” 2.0

INFORMACJE O PROGRAMIE

- Strona internetowa** – czyste-powietrze.gov.pl
- Infolinia 22 340 40 00**
 - z 9:00 do 17:00 w dni powszednie
 - z 10:00 do 18:00 w soboty
- Właściwe terytorialnie wojewódzkie fundusze ochrony środowiska**
 - z 9:00 do 17:00 w dni powszednie
 - z 10:00 do 18:00 w soboty
- Infolinia 22 340 40 00**
 - z 9:00 do 17:00 w dni powszednie
 - z 10:00 do 18:00 w soboty
- Akademia Czystego Powietrza**
 - ogólnopolski konkurs na najlepsze projekty i pomysły
 - konkursy lokalne i wojewódzkie
 - konkursy dla dzieci i młodzieży
 - konkursy dla przedsiębiorców
 - konkursy dla społeczności lokalnych

WARTO WIEDZIEĆ

- Dane techniczne**
 - dotyczy instalacji nowych i istniejących
 - dotyczy instalacji istniejących
 - dotyczy instalacji istniejących
- Posiomy dofinansowanie**
 - do 10 tys. zł
 - do 15 tys. zł
 - do 20 tys. zł
 - do 25 tys. zł
 - do 30 tys. zł
 - do 35 tys. zł
 - do 40 tys. zł
 - do 45 tys. zł
 - do 50 tys. zł
 - do 55 tys. zł
 - do 60 tys. zł
 - do 65 tys. zł
 - do 70 tys. zł
 - do 75 tys. zł
 - do 80 tys. zł
 - do 85 tys. zł
 - do 90 tys. zł
 - do 95 tys. zł
 - do 100 tys. zł
- Ułga termomodernizacyjna**
 - dotyczy instalacji nowych i istniejących
 - dotyczy instalacji istniejących
 - dotyczy instalacji istniejących

PRZYDATNE NARZĘDZIA

- Lista urządzeń zgodnych z programem**
 - dotyczy urządzeń zgodnych z programem
 - dotyczy urządzeń zgodnych z programem
 - dotyczy urządzeń zgodnych z programem
- Kalkulatory**
 - kalkulator efektywności energetycznej
 - kalkulator efektywności energetycznej
 - kalkulator efektywności energetycznej
- czyste-powietrze.gov.pl/kalkulator-efektywności-energetycznej**
 - dotyczy urządzeń zgodnych z programem
 - dotyczy urządzeń zgodnych z programem
 - dotyczy urządzeń zgodnych z programem

Przeszedłeś zakażenie koronawirusem? Możesz pomagać bezpiecznie

Ostatnie tygodnie działania Solidarnościowego Korpusu Wsparcia Seniorów (SKWS) pokazały, że w sytuacjach trudnych Polacy są gotowi nieść pomoc innym. – Dlatego z inicjatywy pana prezydenta Andrzeja Dudy zdecydowaliśmy się na rozszerzenie SKWS o tzw. wolontariat ozdrowieńców. Osoby, które przeszły zakażenie koronawirusem, mogą bezpiecznie pomagać np. mieszkańcom domów pomocy społecznej – mówi minister rodziny i polityki społecznej Marlena Małąg.

Solidarnościowy Korpus Wsparcia Seniorów koordynowany przez Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej to przede wszystkim dedykowana infolinia (22 505 11 11). Za jej pośrednictwem osoby starsze mogą zgłosić zapotrzebowanie na pomoc – np. w zrobieniu zakupów, wprowadzeniu psa, a ostatnio także w załatwieniu różnych spraw online.

Zapotrzebowanie na wsparcie zgłosiło już 15 tys. seniorów.

Z kolei ci, którzy chcą włączyć się w działania SKWS, mogą się zgłosić za pomocą strony internetowej www.wspierajseniora.pl. Można to też zrobić osobiście zgłaszając się do lokalnego ośrodka pomocy społecznej.

Chęć niesienia pomocy zadeklarowało już ponad 10 tys. wolontariuszy, a także ponad 150 organizacji młodzieżowych.

Idziemy o krok dalej

Pomagać można na wielu obszarach. Prezydent Andrzej Duda, który sam przeszedł zakażenie koronawirusem, zachęca m.in. do oddawania osocza przez ozdrowieńców. Dzięki niemu można skuteczniej leczyć innych chorych.

– Ale to nie jest jedyna rzecz, jaką można zrobić jako ozdrowieniec – podkreśla prezydent Andrzej

Duda. – Ozdrowieńcy mogą tę bezpieczną pomoc nieść tam, gdzie potencjalnie zagrożonych osób jest więcej. Stąd pomysł, z którym zwróciłem się do minister Marleny Małąg, o umożliwienie im wsparcia potrzebujących w jeszcze innej formie – dodaje prezydent Duda.

pozytywne doświadczenia ostatnich tygodni działania Solidarnościowego Korpusu Wsparcia Seniorów sprawiły, że zdecydowano się uruchomić kolejne działania w jego ramach – wolontariat ozdrowieńców.

– Osoby, które przeszły zakażenie koronawirusem, mogą bezpiecznie pomagać innym, np. mieszkańcom domów pomocy społecznej. To piękna i niezwykle cenna dzisiaj postawa solidarności społecznej, wrażliwości na drugiego człowieka – mówi minister rodziny i polityki społecznej Marlena Małąg.

Kim jest ozdrowieniec?

Ozdrowieńcem jest osoba, u której wykryto wcześniej obecność wirusa SARS-CoV-2 za pomocą badania PCR lub testem antygenowym (mogła przebiec zakażenie bezobjawowo lub objawowo o różnym stopniu nasilenia objawów COVID-19) i która po zakończonej izolacji nie wykazuje objawów zakażenia. Ozdrowieniec to osoba, u której

ustąpiły objawy choroby zakaźnej.

W jaki sposób zgłosić chęć pomocy?

Osoba chętna do świadczenia wolontariatu w konkretnym domu pomocy społecznej wypełnia formularz zgłoszeniowy na stronie www.wspierajseniora.pl, który jest przekazywany systemem CAS do danego domu pomocy społecznej.

Co ważne, wolontariusz w formularzu zgłoszeniowym deklaruje fakt bycia ozdrowieńcem, czyli przebycia zakażenia COVID-19.

Jakie mogą być formy pomocy świadczonej przez wolontariuszy w domach pomocy społecznej?

- rozmowy z mieszkańcami domów pomocy społecznej
- podawanie posiłków
- organizowanie zajęć dla mieszkańców
- wsparcie pracowników w opiece nad mieszkańcami
- zajęcia/czynności porządkowe
- inne (w zależności m.in. od posiadanych kwalifikacji).

Wolontariusz wypełniając formularz zgłoszeniowy określa już na wstępie rodzaj pomocy, którą deklaruje świadczyć.

Dyrektor domu pomocy społecznej bądź osoba przez niego wyznaczona odbiera w systemie CAS zgłoszenie wolontariusza i nawiązuje z nim kontakt. Następnie dyrektor placówki zawiera z wolontariuszem ozdrowieńcem umowę regulującą wzajemne prawa i obowiązki.

– Nie mam wątpliwości, że Polacy potrafią być solidarni. Gorąco zachęcam tych, którzy przeszli zakażenie, do dołączenia do Solidarnościowego Korpusu Wsparcia Seniorów. Wasze wsparcie jest bardzo cenne. Bądźmy razem w tym trudnym czasie – zachęca minister Marlena Małąg.

MRiPS

Ponad 2,5 mln zł na budowę Centrum Opiekuńczo-Mieszkalnego w Łęce Opatowskiej

Pod koniec września wojewoda wielkopolski podpisał z wójtem Łęki Opatowskiej umowę na finansowanie budowy centrum opiekuńczo-mieszkalnego. Gmina, dzięki udziałowi w programie, planuje utworzyć w Opatowie nowy obiekt parterowy o powierzchni całkowitej blisko 560 mkw. Inwestycja będzie dotowana w całości ze środków Funduszu Solidarnościowego. Jej wartość to ponad 2,5 mln zł.

To nie jedyna gmina w Wielkopolsce planująca budowę centrum, które da wsparcie rodzinom osób niepełnosprawnych. Umowę w tej sprawie na kwotę ponad 1,5 mln zł podpisał w lipcu tego roku Roman Kulterman – burmistrz Zagórowa. Centrum powstanie we wsi Kopojno. Znaczna część inwestycji zostanie opłaconą z Funduszu Solidarnościowego.

Całodobowe wsparcie

Centrum zapewni niepełnosprawnym mieszkańcom gminy dzienne,

ale też całodobowe wsparcie. Będzie spełniać standardy zapewniające warunki do samodzielnego i niezależnego pobytu, opieki oraz rehabilitacji osób niepełnosprawnych.

Cel programu

– Głównym celem programu realizowanego w ramach Solidarnościowego Funduszu Wsparcia Osób Niepełnosprawnych jest pomoc dorosłym osobom ze znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności oraz zapewnienie pobytu, opieki i specjalistycznych usług dostosowanych do ich potrzeb – mówi wicewojewoda wielkopolski Aneta Niestrawska. Osoby, do których kierowany jest program, będą miały zapewnioną możliwość niezależnego oraz samodzielnego i godnego funkcjonowania na miarę swoich potrzeb. Na realizację programu w Wielkopolsce zaplanowano kwotę ponad 4 mln złotych.

AC

Aktualna sytuacja pomocy społecznej

W Wielkopolsce funkcjonuje obecnie 65 domów pomocy społecznej, które dysponują łącznie 6447 miejscami całodobowej opieki. Według danych z 30 listopada br. zakażonych było 450 mieszkańców, co stanowi 6,9% ogółu.

Jak bezpiecznie spędzić święta?

Lekarze i eksperci apelują, by w trakcie przygotowań do zbliżających się świąt pamiętać o kilku podstawowych zasadach. Pamiętajmy, aby przy rodzinnym stole ograniczyć liczbę osób. Również czas, który przy nim spędzimy, powinien być krótszy niż zazwyczaj. Nie zapominajmy o myciu rąk, zasłanianiu ust i nosa oraz wietrzeniu pomieszczeń, a także dezynfekcji powierzchni wspólnych, np. klamek czy pilota do telewizora. Warto wybrać się z rodziną na długi spacer, ponieważ aktywność na świeżym powietrzu są dużo bezpieczniejsze niż w pomieszczeniach, w których wirus rozprzestrzenia się szybciej.

Choć wielu z nas inaczej wyobrażało sobie tegoroczne święta, a liczba obostrzeń czy zaleceń jest pewnym wyzwaniem, to pamiętajmy, że święta to wyjątkowy czas, pełen pięknych chwil.

AC

W wielu miastach w Wielkopolsce pandemia nie zatrzymała prac inwestycyjnych i rewitalizacyjnych. Odnawiane są zabytki i ważne budynki, powstają nowe drogi i zakłady pracy. Dla czytelników *Czasu Wielkopolski* przygotowaliśmy inwestycyjny raport z regionu.

Wielkopolska nie przestaje się rozwijać!

Zobacz, co powstaje w regionach

Poznań i powiat poznański Tramwaj na Naramowice

Kompleksowa budowa trasy tramwajowej od pętli Wilczak, zlokalizowanej u zbiegu ulic Słowiańskiej, Szelańgowskiej i Naramowickiej, do przystanku końcowego Błażeja, usytuowanego na obszarze Naramowic, pomiędzy ul. Bolka i Błażeja – to z pewnością jedna z najważniejszych inwestycji realizowanych obecnie w Poznaniu. Stworzenie kompleksowego układu drogowo-tramwajowego zapewni płynny ruch w tej części miasta. W ramach budowy trasy tramwajowej, nastąpi również modernizacja ul. Naramowickiej od ul. Serbskiej do ul. Lechickiej, przebudowa skrzyżowania ul. Naramowickiej i Lechickiej oraz budowa ul. Nowa Naramowicka. Miasto planuje już dalszą rozbudowę trasy – od pętli Wilczak do Garbar, a w dalszej perspektywie – w stronę Umultowa.

Przebudowa torowisk na Wildzie

W sierpniu tego roku rozpoczęła się przebudowa torowisk na ul. Wierzbicę oraz ul. 28 Czerwca 1956 roku. Inwestycja uzyskała ponad 27,2 mln zł unijnego dofinansowania. Przy ul. św. Czesława powstaną przystanki wiedeńskie, a przy Rynku Wildeckim zostanie wybudowany zintegrowany węzeł przesiadkowy w formie antyzatok. Przy rynku znajdą się też parkingi rowerowe bike&ride. Po obu stronach torowiska budowana jest jednopasmowa jezdnia uwzględniająca ruch rowerowy. Projekt uzupełniony będzie o ławki, kosze na śmieci, stojaki rowerowe oraz zieleń. W październiku zakończyły się istotne ze względu na zbliżający się sezon grzewczy, prace związane z siecią ciepłowniczą. Obecnie trwają roboty wodno-kanalizacyjne, a już wkrótce zacznie się przebudowa gazociągu.

Zamek w Kórniku jak nowy

Po rewitalizacji

Po 8 latach remontu jeden z najbardziej rozpoznawalnych zamków w Polsce – zamek w Kórniku – odzyskał blask. W tym roku zakończyła się renowacja elewacji zamkowych. Zamek został wybudowany w obecnym kształcie w XIX w. przez Tytusa Działyńskiego, właściciela majątku kórnickiego. Obecnie jest siedzibą Biblioteki Kórnickiej PAN. Elewacja zamku kórnickiego przed rokiem 2012, ze względu na liczne ubytki i pęknięcia, była nie tylko nieestetyczna, ale też stwarzała zagrożenie z powodu odpadających fragmentów tynku. Remont odbywał się etapami – sukcesywnie rekonstruowane były kolejne ściany zamku. – *Przywróciliśmy elewacji taki kolor, jaki wybrał przed laty Tytus Działyński. Ten kolor jest, moim zdaniem, taki, jak piasek na obrazie Aleksandra Gierymskiego „Piaskarze”* – mówi prof. Tomasz Jasiński, dyrektor Biblioteki Kórnickiej.

Nowe firmy, kolejne remonty

Jedną z najważniejszych inwestycji ostatniego czasu jest powstający w Kaliszu Akcelerator Kultury. Miejsce ma wyrównać szanse na dostęp do usług kulturalnych, w szczególności osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Będzie to również nowa przestrzeń służąca aktywności mieszkańców, rozwojowi potencjału turystycznego, działań kreatywnych i kultury.

Remont zabytkowego muru

Akademia Kaliska remontuje zabytkowy mur otaczający siedzibę dawnego banku. Fragment muru okalającego ogród dawnej siedziby banku przy Placu Wojciecha Bogusławskiego 2 w Kaliszu zostanie rozebrany i orestaurowany. Kon-

strukcja zabytkowego gmachu groziła zawaleniem. Został on wybudowany w latach 1924-26 i mieściła się w nim siedziba Banku Polskiego.

Nowa fabryka

W kaliskiej Strefie Gospodarczej Dobrzec-Zachód powstanie fabryka o powierzchni 40 tys. mkw. Firma Panattoni, która jest czołowym deweloperem powierzchni produkcyjnych i magazynowych, rozpoczyna budowę hali produkcyjnej dla nowego inwestora, który docelowo ma zatrudnić 650 osób. Najemcą obiektu będzie niemiecki producent rozwiązań technicznych, stosowanych w projektach przemysłowych. Inwestycja ma być gotowa w trzecim kwartale 2021 roku.

Konin przechodzi rewolucję

W Koninie zakończył się pierwszy etap oznakowania Konińskiego Szlaku Miejskiego. Tablice informacyjne znalazły się na pięciu obiektach wpisanych do rejestru zabytków. Oznaczenie szlaku miejskiego to projekt realizowany ze środków miasta.

Remont najstarszego liceum

Trwa remont dachu na budynku najstarszego w Koninie liceum – I Liceum Ogólnokształcące im. Tadeusza Kościuszki. Miasto zapłaci za niego ponad 1,6 miliona zł. Z powodu oberwania dachu już w ubiegłym roku wyłączonych z użytkowania było kilka sal.

Przebudowa kina „Oskard”

Dobiega końca rozbudowa i przebudowa konińskiego kina „Oskard”. Inwestycja obejmuje nie tylko remont sali widowiskowej – „Oskard” powiększył się o kinową salę studyjną dla kilku-

dziesięciu osób oraz salę klubową. Obiekt jest przystosowany do potrzeb osób z niepełnośprawnymi.

Co nowego na zachodzie i północy Wielkopolski?

Pod koniec września zakończył się rozpoczęty w styczniu remont ratusza w Lesznie. Zabytkowy budynek nie był modernizowany od ponad 30 lat. Elewacja została wykonana na nowo, orestaurowano także podziemia i zainstalowano nową instalację odgromową. Uroczyste zakończenie prac połączone z wmurowaniem kapsuły czasu przez prezydenta Leszna, Łukasza Boro-wiaka.

W ramach projektu „Zielone Leszno” zrewitalizowane zostaną dwa parki: Jonstona i Heermann. Prace pochłoną ponad 2 miliony złotych. Część kosztów pochodzi z funduszy unijnych. W ramach robót odtwarzane będą ciągi piesze, pojawiają się nowe nasadzenia i ławki. Planowane jest też przygotowanie ścieżki edukacyjnej.

Trwa również przebudowa rawickiego rynku, która zgodnie z planem zakończy się w II połowie grudnia br. Obecnie kończą się prace brukarskie, zamontowano nowe oświetlenie, a na płycie znajdzie się łącznie 20 drzew oraz kilkadziesiąt donic z zielenią, które rozdzielać miejsca parkingowe. Jak zapowiada burmistrz Rawicza Grzegorz Kubik, rynek po przebudowie całkowicie zmieni oblicze centrum miasta.

Nowe centrum społeczno-rekreacyjne w Pile

Odbudowany Stadion Powiatowy w Pile został oddany do użytku. Przywrócenie obiektu sportowego mieszkańcom było możliwe dzięki

unijnemu projektowi „Nowoczesne Centra Sporteczno-Rekreacyjne Powiatu Pileckiego”.

W części rekreacyjnej dostępny jest nowy plac zabaw i siłownia. Znaczną część stadionu zajmuje boisko do gry w piłkę nożną oraz nowa tartanowa bieżnia z nowoczesnym oświetleniem. Jest również miejsce na rozkładaną, profesjonalną scenę, na której mogą występować także lokalni artyści, w tym młodzież i dzieci z całego powiatu pileckiego. Miejsce to zostało przystosowane do organizacji wydarzeń rodzinnych. Prace na stadionie kosztowały około 3,2 mln zł. – *Zmodernizowaliśmy i oddaliśmy mieszkańcom historyczny obiekt w centrum Piły, stolicy powiatu pileckiego, który za dwa lata będzie obchodził 100 lat. To dla wielu mieszkańców miejsce sentymentalne, gdzie wspólnie przeżywali sportowe emocje. Dzisiaj to obiekt nowoczesny, wielofunkcyjny, dostosowany zarówno do rekreacji, jak i uprawiania sportu, który przywrócił nam życie. Mieszkańcy mogą z niego korzystać praktycznie codziennie, do późnych godzin wieczornych. Z obiektu korzystają uczniowie naszych szkół, których większość znajduje się niedaleko stadionu, praktycznie w centrum Piły – powiedział starosta pilecki Eligiusz Komarowski.*

Nowe miejsca pracy w Pile

Zbyszko Company przygotowuje się do uruchomienia produkcji w swojej nowej fabryce w Pile. W początkowej fazie firma planuje pracę w systemie dwuzmianowym. Jak dotąd w fabryce zatrudniono ponad 30 osób. Możliwe, że przed sezonem letnim produkcja i zatrudnienie zostaną zwiększone. Zdecydowaną większość produkcji fabryki Zbyszko Company w Pile ma stanowić woda. Producent przewiduje, że ma być to około 80 proc. produkcji. Na działce o powierzchni 3,6 ha powstała hala produkcyjno-magazynowa wraz z zapleczem biurowo-socjalnym.

NS/JK/AC

Fotografie:
Zamek Kórnik – Zdzisław Nowakowski, Biblioteka Kórnicka PAN
Poznań – Poznańskie Inwestycje Miejskie
Konin – Marika Sypniewska
Kalisz – Agnieszka Różalska-Kusza, Biuro Rewitalizacji w Kaliszu
Piła – Portal Życie Piły
Leszno – Urząd Miasta w Lesznie

Wielkopolska od roku z nowym wojewodą

25 listopada 2020 roku minął rok od momentu powołania przez premiera Mateusza Morawieckiego Łukasza Mikołajczyka na funkcję wojewody wielkopolskiego. W tym czasie, prócz realizacji programów rządowych, wojewoda od lutego br. na szczęblu województwa prowadzi działania związane z walką z wirusem SARS-Cov-2 i wywołaną nim chorobą COVID-19.

W ciągu ostatnich 365 dni Łukasz Mikołajczyk odwiedził wszystkie wielkopolskie powiaty. Mimo sytuacji spowodowanej koronawirusem, wojewoda nadzoruje prace związane z realizacją rządowych programów na terenie Wielkopolski. Wraz z końcem lutego 2020 r. dominujący stał się obszar z ochroną zdrowia.

Wsparcie dla samorządów

RFIL to 12 mld zł bezzwrotnego dofinansowania dla samorządów. Do tej pory w skali kraju przyznano 10 mld 300 mln zł wsparcia finansowego dla gmin i powiatów. Do Wielkopolski w I etapie RFIL trafiło 526 mln zł – środki otrzymał każdy samorząd. W ramach II naboru kwota dofinansowania wyniosła 267 mln zł. Pieniądze samorządy mogą przeznaczyć na wydatki majątkowe.

Zdrowie

Wojewoda Łukasz Mikołajczyk 28 lutego 2020 r. wydał decyzje administracyjne dla dziewięciu szpitali, które zostały przeznaczone dla osób znajdujących się w stanie nagłego zagrożenia zdrowotnego spowodowanego COVID-19. Kolejna kluczowa decyzja wojewody dotyczyła przekształcenia szpitala miejskiego w Poznaniu przy ul. Szwajcarskiej w placówkę jednoimienną, gwarantując chorem na COVID-19 406 łóżek. Równocześnie w marcu i kwietniu stworzony został system mobilnych zespołów wymazowych oraz uruchomiono izolatorium w poznańskim hotelu Ikar, a następnie dla medyków hotel Mox

w Poznaniu. Od kwietnia do czerwca kolejnym szpitalem jednoimiennym była placówka w Wolicy koło Kalisza. Z początkiem września wojewoda wydał decyzje dla szpitali, dzieląc łóżka na trzy poziomy zabezpieczenia. Obecnie w Wielkopolsce jest ponad 3 tys. łóżek dla pacjentów zmagających się z COVID-19. Dodatkowe kilkaset miejsc zapewni szpital tymczasowy. Do tej pory wojewoda wydał 272 decyzje zwiększające liczbę miejsc w szpitalach.

Bezpieczeństwo

Działania prowadzone przez urząd wojewódzki w ostatnich miesiącach dotyczyły również wydawania szpitalom niezbędnego sprzętu i środków ochrony osobistej. Służby wojewody przekazały m.in. 178 tys. kombinizonów ochronnych, 8,6 mln maseczek medycznych i ponad 500 tys. półmasek FFP, 5,2 mln rękawic czy sprzęt medyczny, taki jak aparaty EKG, respiratory, kardiomonitor, pompy infuzyjne, pulsoksymetry czy kabiny do dezynfekcji i kontaminacji osób. Wojewoda Łukasz Mikołajczyk aktywnie współpracuje również z samorządowcami – wielokrotnie zapraszał do wspólnych wideokonferencji w ramach sztabów zarządzania kryzysowego wójtów, burmistrzów, prezydentów i starostów czy przedstawicieli szpitali. Bieżące wsparcie zapewniały także Wojska Obrony Terytorialnej, które uczestniczyły m.in. w organizacji punktów drive-thru.

Infrastruktura

Wojewoda odpowiada również za takie programy drogowe jak rządowy Fundusz Dróg Samorządowych. To miliony złotych, które trafiają do gmin i powiatów w Wielkopolsce. Łukasz Mikołajczyk podpisuje obecnie umowy w ramach dofinansowań na 2020 rok. W ramach tegorocznego programu premier Mateusz Morawiecki przyznał dofinansowanie na kwotę 231,7 mln zł dla 102 zadań gminnych i 42 powiatowych, co da w rezul-

tacie 201 km wybudowanych bądź przebudowanych dróg w Wielkopolsce. – *W jednej z mniejszych miejscowości w Wielkopolsce podczas otwarcia drogi mieszkańcy powiedzieli mi, że czekają na nią już 50 lat – wspomina Łukasz Mikołajczyk. Wojewoda podpisał również umowy ramowe, dofinansowując powiat poznański i koniński oraz województwo wielkopolskie łączną kwotą 4 mln zł na przygotowanie dokumentacji pod budowę mostów na Warcie i Noteci. Samorządy otrzymują rządowe środki również w ramach Funduszu Rozwoju Przewozów Autobusowych. W ciągu ostatniego roku na wsparcie przewozów autobusowych w Wielkopolsce przeznaczono 5,2 mln zł.*

Polityka społeczna

Kluczowym elementem polityki społecznej rządu Zjednoczonej Prawicy jest program „Rodzina 500+”. Co miesiąc na konta gmin wpływa średnio 335 mln złotych, co oznacza, że w okresie kadencji wojewody Łukasza Mikołajczyka program objął ponad 650 tys. dzieci i stanowił wsparcie na kwotę 4 mld zł. „Dobry Start” w 2020 roku objął 446 tys. świadczeniobiorców na kwotę 138,4 mln zł, a realizowany w 224 z 226 wielkopolskich gmin „Pośilek w szkole i w domu” do tej pory został skierowany do 67,7 tys. osób i przeznaczono na niego 31,5 mln zł. Wśród innych programów można wyróżnić „Maluch+”, który w 2020 roku wyniósł największą w historii – 40,2 mln zł. Łącznie w 2020 roku ta kwota pozwoli na utworzenie 1687 nowych miejsc opieki, a dofinansowanych zostanie 8253 już funkcjonujących. Z kolei program „Senior+” umożliwił stworzenie 25 nowych placówek, zapewniając 685 nowych miejsc dla seniorów oraz pozwolił na funkcjonowanie 52 istniejących podmiotów dla 1279 seniorów. Łącznie na ten cel wojewoda przekazał ponad 6 mln zł.

MD

Kolej zwiększa prędkość z Poznania do Szczecina

O lepszym komforcie podróży mogą mówić pasażerowie korzystający z przejazdów pociągami po linii kolejowej z Poznania do Szczecina. Trwa długo wyczekiwana modernizacja trasy, która pochłonie ponad 798 milionów euro. Pociągi kursują już nowym torem między stacjami Poznań Główny – Kiekrz, Rokietnica – Szamotuły oraz Pęckowo – Wronki.

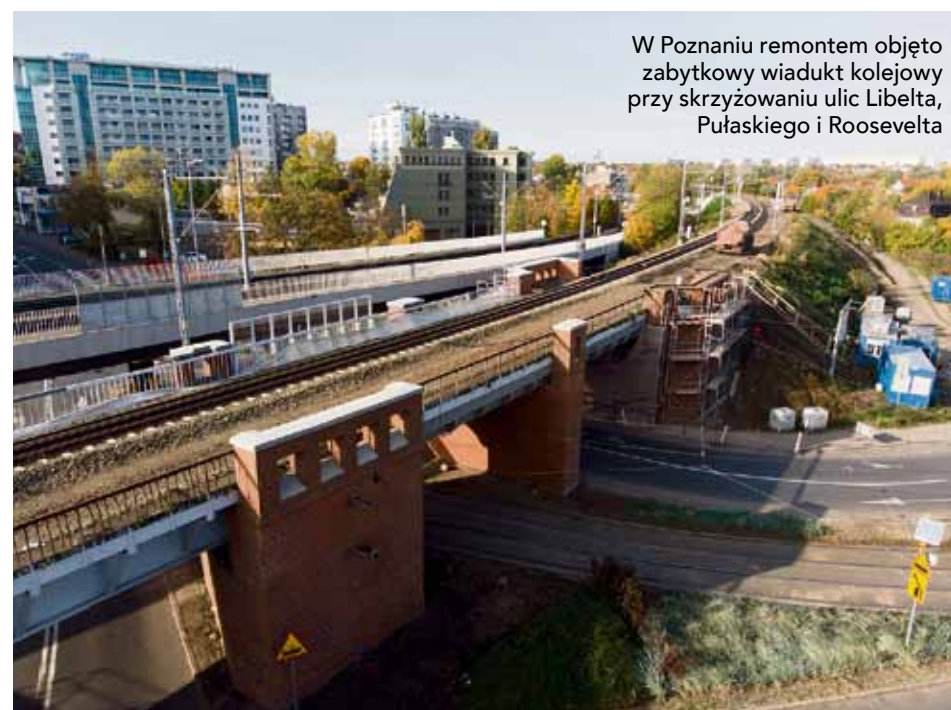
Nowoczesne, wygodne perony ułatwiające wsiadanie i wysiadanie pasażerów z pociągu, wiaty chroniące przed deszczem, ławki i oświetlenie poprawiły komfort podróży koleją między Poznaniem a Wronkami. Podróżni korzystają z nowych peronów na stacji Poznań Wola, w Kiekrzu, Pamiątkowie i Baborówku. Jeszcze w tym roku pasażerowie będą odjeżdżać z kolejnych nowych peronów w Rokietnicy, Szamotułach i Pęckowie. W Kiekrzu, Rokietnicy, Szamotułach i Wronkach dostęp do peronów ułatwią przejścia podziemne z windami i pochylniami – informuje inwestor, spółka PKP Polskie Linie Kolejowe.

W ramach inwestycji przebudowywane są tory wraz z infrastrukturą – trakcją, urządzeniami sterowania ruchem oraz przejazdami kolejowo-drogowymi. Ale nie tylko. – *W Poznaniu remontu doczekał się zabytkowy wiadukt kolejowy przy skrzyżowaniu ulic Libelta, Pułaskiego i Roosevelta. W ramach prac prowadzonych pod nadzorem konserwatora zabytków, odnowiono przęsła nad linią tramwajową i ulicą Pułaskiego, zmodernizowano podpory ceglane i uzupełniono ubytki ele-*

wacji – wyjaśnia wicewojewoda wielkopolski Maciej Bieniek.

Linia kolejowa Poznań Główny – Szczecin Dąbie jest fragmentem międzynarodowego korytarza kolejowego Bałtyk – Adriatyk, który na terenie Polski prowadzi przez Świnoujście, Szczecin, Poznań, Wrocław i Opole. Modernizacja linii poprawi dostęp towarów

i podróżnych z Poznania i południowej Polski oraz południowej i środkowej Europy do nadbałtyckich portów morskich w Szczecinie i Świnoujściu. Po zakończeniu inwestycji, pociągi pasażerskie pojadą z prędkością do 160 km/h (towarowe – do 120 km/h), a czas przejazdu z Poznania do Szczecina zostanie przez to skrócony o około 50 minut. JM/PLK

W Poznaniu remontem objęto zabytkowy wiadukt kolejowy przy skrzyżowaniu ulic Libelta, Pułaskiego i Roosevelta

Zdjęcie: materiały prasowe PKP PLK

Jak Fundusz Dróg Samorządowych zmienia krajobraz Wielkopolski

– To ważny rządowy instrument wsparcia dla samorządów realizujących inwestycje drogowe – podkreślają wielkopolscy samorządowcy. O tym, jak wpłynął na rozwój infrastruktury drogowej, można przekonać się, przemierzając wielkopolskie drogi, obwodnice, a czasem lokalne ulice.

Niemal wszystkie samorządy w Wielkopolsce, kierując się polityką zrównoważonego rozwoju, traktują infrastrukturę drogową jako inwestycyjne koło zamachowe. Niewielkie gminy, powiaty, ale też duże organizmy miejskie starają się sprostać wyzwaniom transportowym, wyremontować od lat dziurawe jezdnie lub poprawić bezpieczeństwo kierowców i pieszych.

Jakość wielkopolskich dróg samorządowych wciąż stanowi jedno z podstawowych wyzwań dla samorządowców. Inwestycja w bezpieczeństwo przy budowie i remoncie odcinków dróg i obwodnic to także inwestowanie w aktywność gospodarczą oraz konkurencyjność regionów i poszczególnych ośrodków gospodarczych.

Dzięki Funduszowi Dróg Samorządowych ogromne środki wpływają do kasy samorządów i pozwalają zmieniać infrastrukturalne oblicze gmin i powiatów – mówi wojewoda wielkopolski Łukasz Mikołajczyk.

Rządowe miliony na drogi

Największe środki w ramach Funduszu Dróg Samorządowych (FDS) przekazano samorządom w 2019 roku. Dofinansowania zostały udzielone w kwocie 376 mln zł. W rezultacie

w ramach Funduszu Dróg Samorządowych powstało 260 drogowych inwestycji gminnych i powiatowych. Roboty budowlane były prowadzone na 363 km dróg w Wielkopolsce.

Fundusz Dróg Samorządowych realnie zmienia drogową rzeczywistość w skali całego kraju, a także naszego regionu. Tylko w tym roku Wielkopolska otrzymała od rządu do podziału 231 mln zł. W ramach naboru wniosków na 2020 rok wsparcie otrzymały łącznie 144 zadania: 42 powiatowe i 102 gminne. Te środki pozwoliły wybudować, przebudować lub wyremontować aż 201 kilometrów dróg (98 km dróg powiatowych i 103 km gminnych). W 2021 roku Wielkopolska otrzyma do dyspozycji 228 mln zł. Nabór nie został jeszcze rozstrzygnięty, choć zainteresowanie jest ogromne.

– Budowa lokalnych dróg to wsparcie dla samorządów, ale i dla gospodarki, do której dzięki rządowemu programowi trafiają miliony złotych. Fundusz Dróg Samorządowych, który zapoczątkował premier Mateusz Morawiecki, pozwala wyrównywać dysproporcje pomiędzy infrastrukturą w poszczególnych gminach i powiatach, a także zwiększa szanse na inwestycje i nowe miejsca pracy – komentuje wojewoda wielkopolski Łukasz Mikołajczyk.

Kraina 100 Jezior zbroi się w drogi

Jednym z powiatów, które aktywnie sięgają po środki w ramach FDS jest powiat międzychodzki. Pandemia Covid-19 nie zagroziła i nie opóźniła tamtejszych inwestycji drogowych.

W 2020 roku powiat realizował dwie inwestycje współfinansowane z Funduszu Dróg Samorządowych. Obie były bardzo ważne i wyczekiwane przez mieszkańców powiatu, ale nie tylko. Pierwsza inwestycja dotyczyła dokończenia re-

montu drogi powiatowej Łęczeczki – Białokosz.

– Mieszkańcy gminy Chrzypsko Wielkie zyskali komfort podróży do Poznania, ponieważ jest to najczęściej wybierana droga do stolicy województwa. W związku z tym, że gmina Chrzypsko Wielkie bardzo mocno stawia na rozwój turystyki, zwiększył się komfort podróży dla turystów i letników. Przy drodze znajdują się dwie atrakcje turystyczne w tej części Krainy 100 Jezior, tj. 8-metrowa figura Chrystusa Króla oraz punkt widokowy w Łęczeczkach z piękną panoramą na największe jezioro w powiecie – mówi starosta międzychodzki Rafał Litke.

Na drugą inwestycję czekali mieszkańcy wsi Krzyżkówko. Ta niewielka wieś w gminie Międzychód, w której mieszka kilkadziesiąt osób, była ostatnią w powiecie bez utwardzonego dojazdu. Na drogę z prawdziwego zdarzenia wieś czekała blisko pół wieku, ponieważ wtedy padały pierwsze deklaracje o jej przebudowie. Właściwie już nikt z mieszkańców nie liczył, że kiedyś powstanie. – Dzięki przebudowie zwiększył się komfort podróżowania przede wszystkim w ważnych dla każdego sprawach, takich jak choćby dojazd do wsi Lewice (4 kilometry – przyp. red.), gdzie znajduje się najbliższy sklep. Zwiększeniu uległo bezpieczeństwo mieszkańców. Skrócił się czas dotarcia karetki ratunkowej, czy straży pożarnej. Są to rzeczy nie do przecenienia, ale możliwe dzięki tej właśnie inwestycji – tłumaczy starosta międzychodzki Rafał Litke.

Do tej pory powiat trzykrotnie został beneficjentem środków z Funduszu Dróg Samorządowych. Wszystkie inwestycje, zrealizowane w różnych częściach powiatu (obszar trzech z czterech gmin w powiecie – przyp. red.)

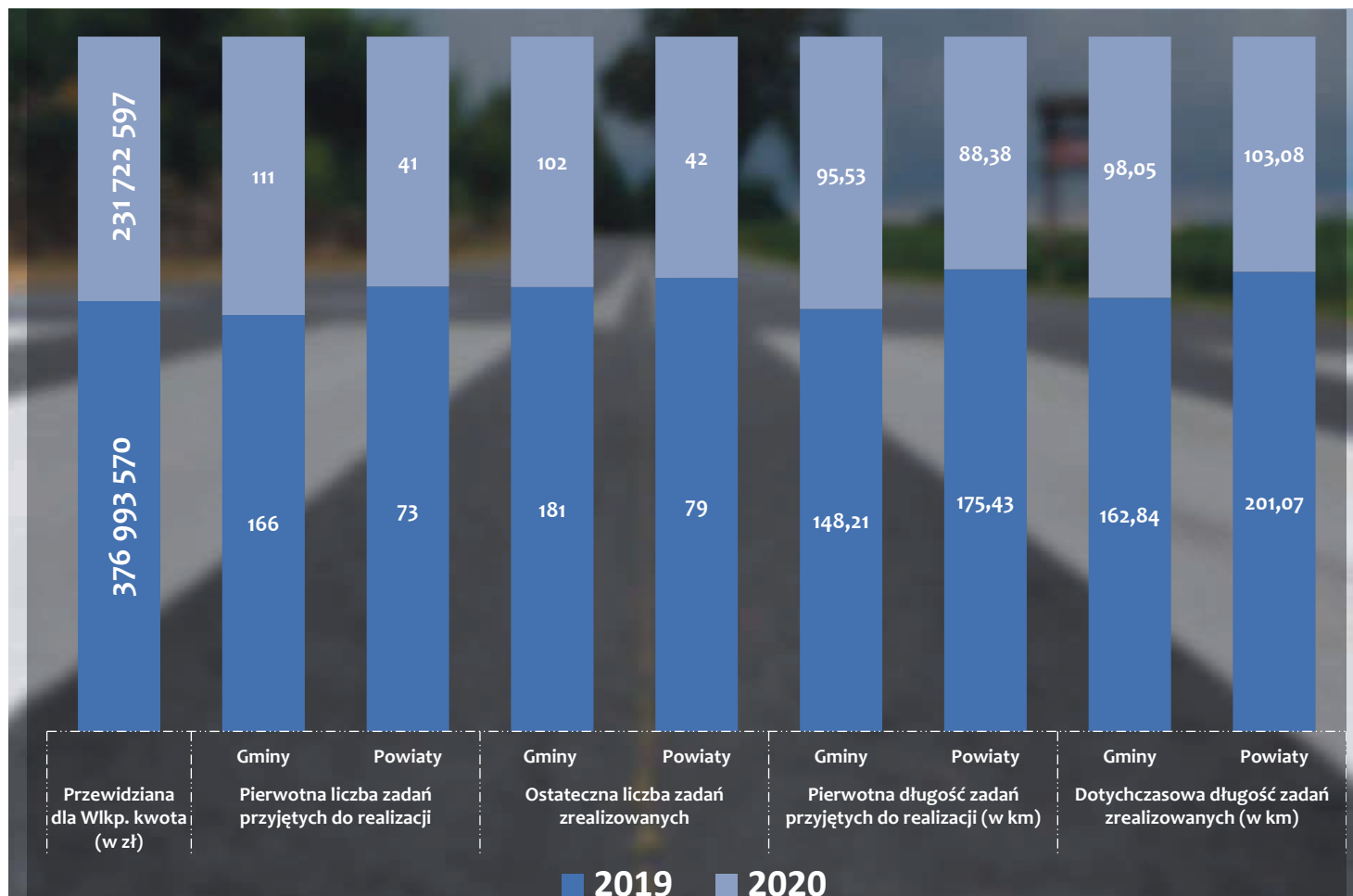
zwiększyły bezpieczeństwo. Dwie z nich ułatwiły i przyspieszyły podróż do stolicy regionu. To tym ważniejsze, że w powiecie nie ma alternatywy w postaci połączeń kolejowych. Wszystkie inwestycje są częścią przemyślanej całości, ponieważ stanowią także objazd dla bardzo obciążonego odcinka jedynej drogi krajowej nr 24 przebiegającej przez teren powiatu. Odbiorcami tych inwestycji są przede wszystkim mieszkańcy powiatu, jednak ze względu na coraz większą atrakcyjność oferty turystycznej Krainy 100 Jezior, jak nazywany jest powiat międzychodzki, do grona beneficjentów zaliczają się także liczni letnicy z terenu przede wszystkim aglomeracji poznańskiej oraz turyści z kraju oraz zza Odry.

Bez dofinansowania jeszcze by poczekały

Długo wyczekiwaną inwestycję udało się zrealizować we wsi Żyłice w gminie Rawicz. Tamtejsza droga gminna, która uzyskała dofinansowanie z Funduszu Dróg Samorządowych, to bardzo ważne połączenie komunikacyjne dla lokalnych firm. Jednym z nich jest największy producent jaj w Europie zatrudniający w Żylicach około 500 osób i będący jednym z ważniejszych zakładów pracy i ośrodków gospodarczych w powiecie rawickim i gminie Rawicz. Wybudowana droga prowadzi również do świetlicy wiejskiej – centrum życia kulturalnego wsi i boiska sportowo-rekreacyjnego. Na co dzień korzystają z niej pojazdy ciężarowe, ale także rolnicze. Inwestycja podzielona na dwa etapy uzyskała w sumie 3 mln 300 tys. zł dofinansowania. Gmina Rawicz ze środków rządowych przebudowała też ulicę Rolniczą, którą w maju 2020 r. wizytował wojewoda wielkopolski Łukasz Mikołajczyk. – Gdyby nie dofinansowanie, te drogi nie zostałyby tak szybko zrealizowane. Z perspektywy Rawicza wsparcie FDS pozwala nam na realizację projektów dużych, ale przede wszystkim ważnych gospodarczo czy społecznie – mówi burmistrz Rawicza Grzegorz Kubik.

Przełomowe inwestycje w regionach

Funduszu Dróg Samorządowych to wsparcie nie tylko dla lokalnych dróg, ale także dużych inwestycji, takich jak budowa nowej drogi powiatowej łączącej ul. I. Paderewskiego z ul. Wyzwolenia w Koninie wraz z wiaduktem nad linią kolejową E-20. Budowa otrzymała dofinansowanie o wartości 30 mln zł (60 proc. wartości zadania). Zgodnie z planem na wiadukcie o długości 26 metrów i szerokości 18 metrów, powstać mają dwie jezdnie z trzema pasami ruchu w każdą stronę i ścieżki pieszko-rowerowe po obu stronach.

Obwodowych Polski?

Ogromne dofinansowanie dla obwodnicy

Strategiczną z punktu widzenia komunikacji budowę obwodnicy realizuje Września. W 2019 i 2020 r. wojewoda wielkopolski podpisał umowy na dofinansowanie 2 zadań inwestycyjnych dotyczących tej inwestycji. Wieloetapowa budowa obwodnicy miasta uzyskała jedno z największych dofinansowań o łącznej wartości 34 mln zł.

Docelowo obwodnica połączy drogi krajowe 92 i 15 tworząc zamknięty i spójny układ komunikacyjny. Inwestycja jest niezwykle ważna dla miasta. Droga znajduje się na wschód od Poznania, w bliskim sąsiedztwie autostrady A2. Jej budowa wpłynie na bezpieczeństwo pieszych i innych użytkowników dróg za sprawą wyprowadzenia ruchu tranzytowego poza centrum miasta. Wraz z drogą powstaną ścieżki rowerowe i chodniki.

Ostrów Wlkp. buduje z FDS

Jeszcze w listopadzie oddana została do użytku droga gminna Czekanów — Karski. Samorząd Ostrowa Wielkopolskiego otrzymał na ten cel 3 mln 800 tys. złotych. To największa w historii samorządu ostrowskiego dotacja zewnętrzna, ale także i najwyższe dofinansowanie, jakie pozyskała ta gmina z Funduszu Dróg Samorządowych.

Kalisz nie zwalnia tempa

Znakomitym przykładem wykorzystania środków w ramach FDS z południa województwa jest Kalisz. Kaliska ul. Kordeckiego otrzymała dofinansowanie pod koniec 2019 roku na ponad 4 mln zł. Środki pozwoliły na wymianę nawierzchni, rozdzielenie ruchu samochodowego i pieszego, nowe oświetlenie i odwodnienie. Kolejne inwestycje Kalisza to m.in. ulica Żwirki i Wigury – w tym przypadku wartość dotacji wyniosła 1,2 mln zł a przebudowa ma być zakończona pod koniec tego roku. Dofinansowanie trafiło też do gminy Opatówek – 0,5 mln zł na przebudowę ul. Dworcowej oraz 2,1 mln zł na inwestycje drogowe we wsi Szałe.

Nowe drogi powstające przy wsparciu finansowym Funduszu Dróg Samorządowych, niezależnie od ich długości czy wartości finansowej, są szansą na inwestycje i nowe miejsca pracy, bezpieczne podróże i rozwój gospodarczy regionu. Inwestycje w drogi lokalne mają również istotny wpływ na tworzenie spójnego i zintegrowanego systemu transportowego całej Wielkopolski. W czasie walki z Covid-19 środki z Funduszu są także szansą na przetrwanie okresu pandemii dla wielu małych i średnich firm w regionie z branży budowlanej.

TS

Jan Dziędziczak
sekretarz stanu, pełnomocnik Rządu do spraw Polonii i Polaków za Granicą

Marlena Małąg
minister rodziny i polityki społecznej

Szymon Szyński vel Sę
sekretarz stanu ds. polityki europejskiej, Polonii oraz dyplomacji publicznej i kulturalnej

Ryszard Bartosik
sekretarz stanu w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Zbigniew Hoffmann
sekretarz stanu
zastępca Szefa Kancelarii Prezesa Rady Ministrów

Posłowie z Wielkopolski w rządzie

Premier Mateusz Morawiecki 6 października dokonał rekonstrukcji rządu. Wprowadzone zmiany miały charakter strukturalny. Do tej pory prace były prowadzone w 20 ministerstwach. Teraz ich liczba znacznie się zmniejszyła.

Dzięki zmianom i połączeniu niektórych obszarów w jedno ministerstwo, działania będą bardziej efektywne, a decyzje i rozwiązania będą podejmowane szybciej – to szczególnie ważne w dobie epidemii koronawirusa.

Do obecnego składu rządu dołączyło dwóch wiceprezesów Rady Ministrów – wicepremier Jarosław Kaczyński oraz wicepremier Jarosław Gowin. Ten ostatni objął także tekę w Ministerstwie Rozwoju, Pracy i Technologii. Oprócz nich

do grona wicepremierów weszli Jacek Sasin – minister aktywów państwowych oraz Piotr Gliński – minister kultury, dziedzictwa narodowego i sportu, przewodniczący Komitetu do spraw polityki publicznej. PM

Profil zaufany – e-administracja w zasięgu ręki

Szybko, łatwo, bezpiecznie – tak w skrócie można opisać funkcjonowanie Profilu Zaufanego, który każdej osobie posiadającej numer PESEL daje szansę na załatwianie spraw urzędowych bez wychodzenia z domu. Dzięki tej darmowej usłudze potwierdza się swoją tożsamość w zdalnym kontakcie z urzędnikami. Można w ten sposób między innymi złożyć wniosek o dowód, zgłosić narodziny dziecka, założyć firmę i rozliczyć PIT albo sprawdzić swoją liczbę punktów karnych.

Profil Zaufany (PZ) działa jak osobisty klucz. Jest przypisany wyłącznie jednej osobie i zawiera zweryfikowane dane: imię, nazwisko, datę urodzenia i PESEL, dzięki którym właściciel – i nikt poza nim – może potwierdzić swoją cyfrową tożsamość. Daje to możliwość korzystania z wielu serwisów, takich jak elektroniczna Platforma Usług Administracji

Publicznej, Centralna Ewidencja i Informacja o Działalności Gospodarczej, Centralna Ewidencja Pojazdów i Kierowców czy Internetowe Konto Pacjenta.

Żeby zacząć używać Profilu Zaufanego, trzeba mieć numer PESEL, zdolność do czynności prawnych, ważny dowód osobisty lub paszport i wybrać jeden ze sposobów potwierdzenia tożsamości.

1. Elektroniczny dostęp do konta bankowego

Do potwierdzenia tożsamości i szybkiego założenia Profilu Zaufanego wystarczy e-konto bankowe. Lista banków współpracujących z tą usługą znajduje się na stronie internetowej www.pz.gov.pl. Po zalogowaniu się na stronie banku wystarczy kliknąć w łącze pozwalające na założenie Profilu Zaufanego. Darmowe potwierdzenie danych osobowych jest możliwe, bo zostały one już raz zweryfikowane podczas zakładania konta w banku.

2. E-dowód

Osoby, które posiadają wydany od marca 2019 roku e-dowód osobisty z wbudowanym chipem, mogą potwierdzić swoją tożsamość korzystając ze smartfona z technologią NFC lub czytnika NFC podłączonego do komputera.

3. Potwierdzenie w urzędzie

W przypadku braku dostępu do bankowości elektronicznej, Profil Zaufany można założyć poprzez serwis www.pz.gov.pl wybierając opcję „Wypełnij wniosek online i potwierdź go w placówce”. Profil założony w ten sposób wymaga osobistego potwierdzenia tożsamości w ciągu 14 dni od momentu rejestracji, w jednym z wybranych punktów potwierdzających. Jest ich ponad 2 tys. i znajdują się w siedzibach urzędów i instytucji, których pełna lista znajduje się na stronie internetowej www.pz.gov.pl.

4. Rozmowa wideo z urzędnikiem

W dobie pandemii urzędy często pracują zdalnie, dlatego dla osób, które chcą potwierdzić Profil Zaufany, kontaktując się z urzędnikiem, przewidziano dodatkowe ułatwienie – tymczasowy Profil Zaufany weryfikowany bez wychodzenia z domu podczas rozmowy wideo. Kontakt we wskazanych przez wnioskodawcę godzinach odbywa się za pomocą wybranej we wniosku aplikacji. Tymczasowy Profil Zaufany jest ważny przez 3 miesiące i nie można samodzielnie przedłużyć jego ważności.

Profil Zaufany jest bezpłatny i z wyjątkiem trzymiesięcznej opcji tymczasowej, ważny jest przez 3 lata. Po tym czasie można go ponownie uwierzytelnić.

PM

Cztery pakiety „zielonych inwestycji”

Ministerstwo Klimatu przygotowało 26 programów dotyczących tzw. zielonych inwestycji. Środki pochodzą z funduszy unijnych, środków norweskich i krajowych. Starać się o nie mogą osoby fizyczne, przedsiębiorcy i samorządy. Budżet to przeszło 7,8 mld zł.

Kompleksowe wsparcie skierowane do różnych beneficjentów pomaga m.in. ograniczyć

zanieczyszczenie powietrza, rozwijać energię prosumencką, a także łagodzić skutki suszy w Polsce. Środki mogą zostać przeznaczone na ekotransport, retencję, efektywność energetyczną czy rozwój fotowoltaiki.

Ministerstwo Klimatu przygotowało pakiety wsparcia w sumie dla czterech grup beneficjentów. Samorządy mogą starać się o 655 mln zł. Przedsiębiorcy będą mogli skorzystać z pomocy sięgającej w sumie 3,19 mld zł. Po

pulę „Pakietu wsparcia dla przedsiębiorców/samorządów”, wynoszącą 791 mln zł, będą mogły sięgnąć zarówno firmy, jak i samorządy – wyjaśnia wicewojewoda wielkopolski Maciej Bieniek.

3,13 mld zł ministerstwo zabezpieczyło na dotacje dla osób fizycznych – z programów „Czyste powietrze”, „Mój prąd plus”, „Agro-energia plus”, „Moja woda” oraz „Zielony samochód”. JM

Premier M. Morawiecki: Bądźmy odpowiedzialni za zdrowie i życie naszych bliskich

O związkach z Wielkopolską

Rozmowa z Prezesem Rady Ministrów Mateuszem Morawieckim.

Jest Pan z wykształcenia historykiem. Jakie wydarzenia z dziejów regionu uznaje Pan za wyjątkowo ważne? Czy jako opozycjonista w czasach PRL ma Pan jakieś osobiste doświadczenia związane z tą ziemią?

Wielkopolska zajmuje szczególnie miejsce w historii naszego państwa. Jest kolebką polskości – ziemią pierwszych Piastów, która nigdy nie poddała się germanizacji. Tu historia Polski ma nie tylko swój dramatyczny, ale i zwycięski zapis. Już niedługo będziemy obchodzili 102. rocznicę zwycięskiego Powstania Wielkopolskiego. Ówczesni Wielkopolanie marzyli o wolnej i niepodległej Polsce. Odwagą, świetnym przygotowaniem i wyczuciem czasu zrealizowali to marzenie. To wielka lekcja także dla nas współczesnych.

To w Poznaniu miały miejsce wydarzenia, które rozpoczęły polską drogę do wolności. Poznański Czerwiec, pierwszy strajk generalny w PRL, stworzył pomost pomiędzy bohaterami walczącymi w czasie II wojny światowej, a następnymi pokoleniami, które stawiały opór komunistycznej władzy. Pamięć o tragicznych wydarzeniach 1956 roku kształtowała następne pokolenia, w tym i moje, zmieniając nasze myślenie o Polsce, o tym, w jakiej Ojczyźnie chcemy żyć.

A tak od serca, to najbliższy jest mi Zagórów, który wielokrotnie odwiedzałem. Stamtąd pochodzi moja rodzina od strony babci. Prapradziadek Karol Szumański był adiutantem generała Mariana Langiewicza w pierwszych tygodniach Powstania Styczniowego.

We wrześniu wziął Pan udział w święcie „Wdzięczni Polskiej Wsi” w wielkopolskim Bralinie. Jak ocenia Pan to wydarzenie? W jaki sposób rząd wspiera rolników?

Szanujemy i wspieramy polskich rolników, to dzięki nim mamy dostęp do zdrowej, pełnowartościowej żywności. Robimy wszystko, by wobec szczególnych wyzwań – klęsk suszy, powodzi czy jak obecnie globalnej pandemii – polska wieś, choć z roku na rok silniejsza, nie pozostawała bez realnego wsparcia. Wynegocjowaliśmy ponad 32 mld euro dla polskiego rolnictwa na lata 2021-27, w tym więcej środków na dopłaty bezpośrednie. Mamy pierwszego w historii polskiego komisarza unijnego ds. rolnictwa, Janusza Wojciechowskiego. Rozwój polskiego rolnictwa jest zatem dla nas fundamentalnie ważny – i z gospodarczego i społecznego punktu widzenia. Rolnictwo gwarantuje nam niezależność i bezpieczeństwo żywnościowe. Budowanie jego siły wymaga nieustannych starań o zwiększenie innowacyjności oraz troski o jak najwyższą jakość usług i produktów rolnych. Nie osiągniemy tego bez aktywnej roli państwa. Nasz „Plan dla Wsi” daje konkretne, także materialne wsparcie, milionom polskich rolników.

Symbolicznym wyrazem szacunku dla pracy rolników jest Ogólnopolskie Święto „Wdzięczni Polskiej Wsi”, które zainicjowaliśmy w 2018 roku. Tegoroczna edycja odbyła się w Bralinie koło Kępna i po raz kolejny pokazała, że los polskiej wsi jest ważny dla wszystkich Polek i Polaków. Cieszę się, że tego dnia gościliśmy

właśnie w Wielkopolsce, która od pokoleń łączy tradycję z nowoczesnością.

Panie Premierze, jakie programy wdraża rząd, aby niwelować różnice w rozwoju poszczególnych regionów? Efektów jakich programów mogą spodziewać się w najbliższym czasie mieszkańcy Wielkopolski?

Konsekwentnie realizujemy programy, które stanowią ogromne wsparcie dla szerokiego grona społecznych. Wsparciem obejmujemy polskie rodziny oraz seniorów, nie zapominamy także o społecznościach lokalnych i samorządach. Modernizujemy infrastrukturę lokalną oraz regionalną. Kondycja polskich dróg samorządowych to jedna z podstawowych barier ograniczających aktywność gospodarczą i rozwój inwestycji.

Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg, przez wielu kojarzony z poprzednią nazwą – Funduszem Dróg Samorządowych, realnie zmienia drogową rzeczywistość w skali całego kraju, także Wielkopolski. Tylko w tym roku Wielkopolska otrzymała na ten cel 231 mln zł. Te środki pozwoliły na budowę, przebudowę lub remont około 200 kilometrów dróg.

Wiemy, że podstawową potrzebą dla poszczególnych samorządów jest rozwój infrastruktury drogowej. Realizujemy ten cel również poprzez rządowy program budowy 100 obwodnic. W Wielkopolsce zaplanowano aż 8 inwestycji, wśród nich budowę obwodnic Gościny, Kalisza, czy Kozłowa Wielkopolskiego.

Tylko w tym roku, odtworzono w Wielkopolsce ponad 50 lokalnych linii autobusowych, bo samorządy mogły skorzystać z pieniędzy w ramach Funduszu Rozwoju Przewozów Autobusowych. Będą mogły liczyć na te środki również w roku 2021 i kolejnych, żeby przywracać połączenia busowe między wielkopolskimi wsiami i miasteczkami. Szanowni Wielkopolanie – naciskajcie władzy swoich gmin, żeby odbudowywali połączenia autobusowe wszędzie tam, gdzie ich brakuje, skąd trudno dostać się codziennie do szkoły, czy do pracy. Po to właśnie jest ten rządowy fundusz, dedykowany specjalnie mieszkańcom małych miejscowości.

Rząd Zjednoczonej Prawicy realizuje programy społeczne, które są szczególnym wsparciem dla rodzin, ilu mieszkańców Wielkopolski z nich skorzystało?

Wsparcie rodzin to inwestycja w przyszłość. Szczególnie ważne jest dla nas, aby najmłodsi dorastali w godnych warunkach, a ich rodzice mieli środki na ich rozwój. Program Rodzina 500 plus przyczynił się do poprawy sytuacji materialnej milionów polskich dzieci. Do końca roku na realizację tego programu w Wielkopolsce przeznaczymy blisko 4 mld zł, progra-

Rozmowa kwartału

mem objętych jest ponad 650 tys. dzieci. Od początku programu do wielkopolskich rodzin trafiło ponad 13 mld zł. To ogromne, realne wsparcie, zwłaszcza poza aglomeracjami. Chcemy raz na zawsze przełamać ten podział na Polskę „A” i Polskę „B” pod względem warunków życia i jakości usług publicznych i do wartościować mieszkańców mniejszych miejscowości, którzy przez 25 lat III RP byli traktowani trochę jak obywateli drugiej kategorii.

Dodatkowa pomoc to program „Dobry Start”, w ramach którego tylko w tym roku do wielkopolskich rodzin trafiło ponad 138 mln zł, przyznano łącznie 446 tys. świadczeń. Warto także wspomnieć o programie „MALUCH +” który wspiera rozwój instytucji opieki nad dziećmi w wieku do 3 lat – żłobków, klubów dziecięcych i dziennych opiekunów. W 2020 roku województwo wielkopolskie otrzymało w jego ramach ponad 40 mln zł, co jest kwotą największą ze wszystkich dotychczasowych edycji programu.

Jak wygląda obecna sytuacja epidemiczna w Polsce? Jakie są perspektywy na kolejne miesiące?

Ostatni okres pozwala stwierdzić, że mamy pewną stabilizację w zakresie dynamiki zakażeń. To oczywiście za krótki czas, żeby wyciągać stanowcze wnioski, jednak ta stabilizacja pozwala nam być dzisiaj ostrożnymi optymistami. Przebieg pandemii w ostatnich 2-3 tygodniach nie rozwijał się narastająco, jak działo się to wcześniej.

Jest to wynik trudnych decyzji, które podjęliśmy w ostatnich tygodniach. Wiem, doskonale wiem, że obowiązujące zasady bezpieczeństwa są uciążliwe dla naszych Rodaków, ale wszyscy widzimy, że okazują się skuteczne. Czas pandemii wiąże się z minimalizacją kontaktów społecznych, ograniczeniem naszej mobilności. Ja sam bardzo przeżywam rozłąkę z moją mamą, nie mogę jej odwiedzać tak często jak kiedyś, nie chcę jej narażać. Myślę, że

wielu z nas staje przed takimi dylematami. Tęsknimy za naszymi rodzicami, dziadkami, ale mamy świadomość, że tylko poprzez ograniczenie kontaktu, możemy chronić ich przed zakażeniem. Jestem dumny, że wielu Polaków tak odpowiedzialnie podchodzi do obecnej sytuacji epidemicznej, żadne decyzje rządu nie by nie zdziałały, gdyby nie postawa społeczeństwa i samodyscyplina. Chcę podziękować naszym Rodakom za tę postawę.

A jak kształtuje się sytuacja epidemiczna w Wielkopolsce?

Podobnie jak w całym kraju, dane z połowy listopada pokazują spadkową tendencję zachorowań. Dobowy przyrost to 1000-1400 nowych zakażeń. Cały czas zwiększamy bazę łóżkową i dostarczamy nowy sprzęt dla chorych na COVID-19. Nie chcemy, żeby ktokolwiek cierpiał przez brak dostępu do odpowiedniej opieki lekarskiej.

Choć sytuacja epidemiczna się stabilizuje, robimy wszystko, by zwiększyć możliwości pomocy dla zakażonych pacjentów. W każdym województwie powstają szpitale tymczasowe. Największy w Wielkopolsce jest budowany w Poznaniu, na terenie Międzynarodowych Targów Poznańskich. Epidemia wyrzuciła nasze bezpieczeństwo zdrowotne, zawodowe i gospodarcze do góry nogami.

Zbliżają się święta Bożego Narodzenia, a Polacy zadają sobie pytanie, czy będą mogli spędzić je w większym gronie rodzinnym? O czym powinniśmy pamiętać w czasie świąt podczas epidemii? I jak zamierza Pan spędzić te wyjątkowe dni?

Musimy mieć świadomość, że nie będziemy spędzać świąt Bożego Narodzenia, jak dotąd. W tym roku powinniśmy przeżyć ten szczególny czas w ścisłym, rodzinnym gronie. Zamierzam tak zrobić i do tego zachęcam też Rodaków. To wyraz odpowiedzialności za życie i zdrowie naszych bliskich. Proszę, byśmy pamiętali wszyscy, że te dzienne liczby zachorowań, czy niestety zgonów, to nie są tylko statystyki. To są przede wszystkim dramaty ludzkie – to nasi bliscy, przyjaciele, sąsiedzi, znajomi z pracy. Odpowiedzialność każdego z nas, to mniej smutnych wiadomości wokół nas. Wierzę, że wszyscy to rozumiemy i że w perspektywie kilku miesięcy będziemy mogli wrócić do normalności, jaką znamy sprzed wirusa i za którą wszyscy tak bardzo tęsknimy.

Dziękujemy za rozmowę

Dokarmianie ptaków – TAK czy NIE?

Dożywianie ptaków to wielka odpowiedzialność. Okazuje się, że prowadzone niewłaściwie, może ptakom szkodzić bardziej niż głód i chłód w zimowym czasie. Błędy popełniane podczas karmienia są przyczyną wielu ptasich problemów, a w skrajnych przypadkach kończą się nawet ich śmiercią.

Pani Milena prowadzi szkolenie w zakresie budowy karmnika.

Wspólne wieszanie karmnika – umiejscowienie go także ma znaczenie.

Decyzja o podjęciu stałego i systematycznego dokarmiania ptaków powinna być podjęta wtedy, gdy za oknem jest już mróz, a przede wszystkim – śnieg. Podczas kupowania lub budowania karmnika, powinniśmy kierować się przede wszystkim tym, by karma w nim była zawsze sucha, dostępna i osłonięta daszkiem. Zdaniem wielu ornitologów podłoga powinna być mniejsza od dachu i wysuwana do czyszczenia. Należy pamiętać, że zabrudzony lub zepsuty pokarm wyrządzi więcej złego niż dobrego.

Umiejscowienie karmnika

Najlepiej, by wisiał on daleko od miejsc dla ptaków niebezpiecznych, np. dróg, legowisk psa, kota, z dala od tłumów i okien budynków. Karmnik powinien być zamontowany na wysokości około 1,5 metra od ziemi i co najmniej 2 metry od drzew czy zakrzewień. Dzięki temu ptaki będą miały dobrą widoczność i możliwość swobodnego wzbicia się do lotu, a pobliska roślinność umożliwi im odpoczynek. Zimą w pobliżu karmnika warto zamontować też poidełko. Woda podczas mrozów jest rarytasem. Nie obawiamy się – ptasie towarzystwo pijąc i kąpiąc się nie pozwoli jej zamrznąć.

Ptasie przysmaki

Dieta ptaków składa się z rozmaitych składników pokarmowych i zależy od pory roku. W okresie zimowym, w czasie, kiedy dostępność do jedzenia jest utrudniona, ptaki żywią się wysokoenergetycznymi nasionami wielu roślin. To właśnie od nasion powinniśmy zacząć dokarmianie. Ptaki małe, takie jak: sikory, kosy, dzięcioły, kowaliki, gile, grubodzioby, dzwońce, raniuszki, mazurki, wróble, szczygły możemy dokarmiać mieszankami ziaren zbóż, przede wszystkim – słonecznika, kaszy,

kukurydzy, płatków owsianych, prosa, ryżu. Możemy im dawać również orzechy włoskie, laskowe i suszone owoce. Ptaki chętnie zjadą też gotowane warzywa (oczywiście niesolone!) – marchew, buraki, kapustę i ziemniaki.

Aby w karmniku nie było tłoczno, możemy mieszkankę nasion zatopić w słoninie czy łożu i powiesić w sąsiedztwie karmnika. Należy pamiętać, że słonina musi być świeża, bez przypałów i soli. Nie karmimy skrawkami boczku czy różnych wędzonek. Ptaki nie mają woreczka żółciowego, więc ich możliwości wydalania soli są ograniczone. Gdy stężenie soli w organizmie jest zbyt wysokie, a ptak nie może się napić, przeżywa wielkie męczarnie.

Powszechną praktyką jest również dokarmianie ptaków chlebem, w najgorszym przypadku – zepsutym, spleśniałym lub solonym. Należy zapamiętać, że pod żadnym pozorem nie powinniśmy tego robić! To jedynie zaszkodzi ptakom, a w żadnym przypadku nie pomoże!

Zdania na temat konieczności dokarmiania ptaków zimą są podzielone. Ze strony przyrodniczej ptaki powinny potrafić samodzielnie znaleźć pokarm, z drugiej jednak – podczas srożej zimy wiele ptaków choruje, przemarza i ginie z głodu. Warto zatem pomagać, dostarczając odżywcze i pełne energii pokarmu – zawsze świeżego i podawanego systematycznie do karmnika. Pamiętajmy, że ptaki, choć to małe organizmy, stanowią niezastąpiony element łańcucha pokarmowego. Rozsiewają nasiona roślin, uczestniczą w zapylaniu oraz pełnią funkcje sanitarne. Są również wskaźnikiem czystości poszczególnych ekosystemów. Pomagamy ptakom w okresie zimowym, a ten bogaty w barwy oraz odgłosy ptasi świat odpłaci się nam, kiedy wiosną pod oknem naszego domu zaszczębiocze z radością o poranku.

Milena Stemplewska-Zawierucha,
Państwowa Straż Łowiecka

Na ratunek sprzedawcom chryzantem

Wszystkich Świętych w tym roku było wyjątkowo trudne dla sprzedawców kwiatów. Decyzją premiera Mateusza Morawieckiego Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w całej Polsce prowadziły wykup kwiatów, które następnie były przekazywane instytucjom państwowym, samorządowym i organizacjom pozarządowym.

W ramach akcji odbioru chryzantem przekazanych przez ogrodników i sprzedawców do Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, Wielkopolski Urząd Wojewódzki złożył wniosek o wydanie 250 sztuk kwiatów doniczkowych, a każda z delegatur – po 50 sztuk. Delegatura konińska chryzantemy złożyła pod pomnikami Marszałka Józefa Piłsudskiego, Solidarności, Jana Pawła II, Marii

Curie-Skłodowskiej oraz ofiar II wojny światowej. – Kwiaty pięknie przyozdobiły wiele miejsc pamięci w Wielkopolsce. Udało się je dobrze wykorzystać i jednocześnie pomóc finansowo przedsiębiorcom – wyjaśnia wicewojewoda wielkopolski Aneta Niestrawska.

Do powiatowych biur ARIMR w Wielkopolsce wpłynęło 451 wniosków o przyznanie pomocy producentom chryzantem. W rezultacie tysiące kwiatów przyozdobiło wiele miejsc w całym województwie.

Fot. Wojewoda wielkopolski Łukasz Mikołajczyk złożył kwiaty w swoim rodzinnym Ostrowie Wielkopolskim w miejscach pamięci oraz pod pomnikami Polskiego Państwa Podziemnego oraz Ofiar Katynia i Sybiru w Poznaniu.

WUW

Powstanie na przekór

O wybuchu powstania wielkopolskiego zadecydowali zwykli ludzie, zniecierpliwieni czekaniem na decyzje zwycięskiej koalicji, żądni odwetu za lata niewoli, upokorzeń i arogancji pruskiej, a potem niemieckiej administracji. I chociaż rozmaite grupy spiskowców planowały organizację zbrojnej irredenty, to nikt się nie spodziewał, że powstanie wybuchnie właśnie tego dnia — 27 grudnia 1918 roku.

Kiedy padły pierwsze strzały, gdzieś w okolicach zamku cesarskiego lub jak chcą inni, w pobliżu „Bazaru”, w jego wystawnych wnętrzach szykowano uroczysty bankiet. Okazała była oczywiście: w Poznaniu gościł wybitny kompozytor, najbardziej rozpoznawalny w ówczesnym świecie Polak — Ignacy Jan Paderewski. Jadąc z Gdańska do Warszawy, gdzie miał objąć tekę premiera odrodzonej Rzeczypospolitej, świadomie zoczył z najkrótszej trasy, aby odwiedzić Poznań i przy okazji zmanifestować polskość tego miasta i całej Wielkopolski. Drugim, nie mniej ważnym powodem tej wizyty, było wypracowanie z polskimi działaczami skupionymi w Naczelnej Radzie Ludowej, wspólnej linii politycznej wobec Piłsudskiego i frakcji socjalistycznych w niepodległej Polsce. To, że Wielkopolska decyzją mocarstw zachodnich zostanie włączona do Rzeczypospolitej, było dla przywódców Naczelnej Rady Ludowej raczej oczywiste, niewiadomą pozostawała kwestia Pomorza i tych części prowincji poznańskiej, w której przewagę liczebną miała ludność niemiecka.

Podobną optykę reprezentował Paderewski. I on liczył na korzystną z polskiej perspektywy decyzję aliantów, a w swoich spokojnych, patriotycznych przemówieniach wygłoszonych w Poznaniu starał się raczej studiować nastroje rozentuzjowanego tłumu swoich rodaków.

Tymczasem 27 grudnia sytuacja w centrum Poznania zaczęła się zaogniać. Niemcy, sfrustrowani dwudniowym festiwalem polskości objawiającym się setkami wywieszonych biało-czerwonych i alianckich flag, a także patriotycznymi przemarszami w centrum miasta, postanowili sami zorganizować swoją własną demonstrację. Niemiecka manifestacja szybko jednak przerodziła się w uliczną burdę. Doszło do zrywania flag, którymi Polacy udekorowali ulice, poturbowano kilku polskich przechodniów i zdemolowano biuro Naczelnej Rady Ludowej. Jednocześnie, wśród Polaków rozniósł się pogłoska jakoby Niemcy chcieli szturmować „Bazar” i uwięzić Paderewskiego. Do centrum miasta zaczęły w błyskawicznym tempie przybywać uzbrojone patrole składające się z Polaków służących w Straży Ludowej oraz Służbie i Straży Bezpieczeństwa. Nie wiadomo, kto pierwszy wystrzelił i pewnie nigdy się tego nie dowiemy. Nie ma to zresztą większego znaczenia, fakt pozostaje faktem: ktoś wystrzelił inicjując regularną wymianę ognia...

Na wieść o wybuchu walk, szykujący się do uroczystej kolacji Wojciech Korfanty (jeden z liderów Naczelnej Rady Ludowej) miał wykrzyknąć: „Hołota uliczna utrudnia nam pracę polityczną!”. Nie stracił jednak zimnej

Przyjazd do Poznania I.J. Paderewskiego wywołał entuzjazm wśród miejscowych Polaków. Ilustracja Leona Prauzińskiego (ze zb. Biblioteki Narodowej Polona)

krwi i czym prędzej przystąpił do zapewniania władz w Berlinie, że w Poznaniu doszło do nic nieznaczących zamieszek. Zresztą, w podobnym duchu rozpisywała się o wydarzeniach z 27 grudnia polska prasa. To, co się stało nazywano najczęściej „zajściami”, „pożalowaniami godnymi wypadkami” albo „zaburzeniami wskutek prowokacji”. Dla jasności, przywódcy polityczni skupieni wokół Naczelnej Rady Ludowej, nie byli przeciwni tworzeniu grup konspiracyjnych i polskich formacji militarnych. Sami nawet utworzyli Tajny Sztab Wojskowy, który miał się zająć organizacją niejawnych struktur wojskowych. Zdawano sobie jednak sprawę z potęgi niemieckiej armii i niechęci sojuszników mocarstw do rozwijania sporów w tej części Europy na drodze militarnej. Liderzy NRL rozważali oczywiście opcję powstańczą, ale o jego wybuchu miało zdecydować pojawienie się na terenie zaboru pruskiego Armii gen. Hallera.

Jednak powstanie wielkopolskie, na przekór woli lokalnych przywódców rozwijało się znakomicie. Dzięki łączności telefonicznej wieść

o jego wybuchu dotarła w ciągu kilkunastu godzin do wszystkich miast prowincji poznańskiej. Grupki uzbrojonych Polaków zajmowały koszary wojskowe, magazyny, budynki administracji publicznej. Zaskoczeni Niemcy z reguły nie stawiali oporu. W Poznaniu Polacy, bez większych trudności opanowali Dworzec Główny i Komendę Miasta. Korfanty próbował co prawda zablokować działania powstańców, ale wobec ich determinacji, a nawet groźby, że pozbawią go życia, musiał zaakceptować fakty dokonane. Kolejnym sukcesem insurgentów było zajęcie poznańskiej Cytadeli oraz aresztowanie całego dowództwa V Korpusu Armijnego wraz z najwyższymi niemieckimi urzędnikami prowincji, co ostatecznie pogrzebało autorytet Niemców w Wielkopolsce. Wobec takiego obrotu sprawy, przywódcy polityczni przyłączyli się do powstania i rozpoczęli organizację sił zbrojnych, które miały obronić jego dotychczasowe zdobycze.

dr Adam Pleskaczyński
Biuro Badań Historycznych IPN

Pamięć o żołnierzach wojny polsko-bolszewickiej

Odszukanie i zewidencjonowanie grobów poległych i zmarłych żołnierzy z okresu wojny polsko-bolszewickiej to część projektu sfinansowanego w ramach rządowego programu „Niepodległa”.

Z okazji 100-lecia Cudu nad Wisłą powstanie album pt. „Za Boga i Ojczyznę! Przewodnik po miejscach spoczynku Wielkopolan poległych w latach 1918-1921”. Znajdą się w nim wszystkie zachowane groby wojenne żołnierzy biorących udział w wojnie polsko-bolszewickiej spoczywających na wielkopolskiej ziemi. W publikacji, poza aktualnymi zdjęciami grobów, zamieszczono krótkie historie działań wielkopolskich pułków w czasie wojny w 1920 r., a także wiele niepublikowanych materiałów archiwalnych

pochodzących m.in. z Wojskowego Biura Historycznego. Na uwagę zasługują również dwa dodatki zawarte w książce. Pierwszy ukazuje miejsca pochówków żołnierzy Armii Wielkopolskiej zlokalizowane poza Wielkopolską – w szczególności w województwach: mazowieckim, lubelskim i podlaskim. Drugi to lista z wykazem żołnierzy, których zgony zarejestrowano w aktach urzędów stanu cywilnego w latach 1918-1921. Wykaz znajduje się obecnie w archiwach państwowych na terenie Wielkopolski.

Album będzie dostępny za darmo w formacie PDF. Efekty poszukiwań można też na bieżąco śledzić w bazie grobów wojennych pod adresem www.poznan.uw.gov.pl/groby-wojenne.

WUW Bartosz Biegała

Skarby w archiwum

Wśród dokumentów przechowywanych w Archiwum Państwowym znajdują się prawdziwe unikatki. Które z nich są najstarsze i najbardziej wartościowe? O szczegółach opowiada Henryk Krystek z Archiwum Państwowego w Poznaniu.

Które unikatki znajdujące się w Archiwum Państwowym można uznać za „szczególnie wyjątkowe”?

Jako kustosz Archiwum z dumą twierdzą, że wszystkie dokumenty w nim przechowywane są szczególne i wyjątkowe, jednak dokument fundacji i uposażenia klasztoru cystersów w Łeknie koło Wągrowca jest „szczególnie wyjątkowy”. Bardzo mało jest w polskich archiwach oryginalnych aktów prawnych pochodzących z XII w., a do tego jeszcze napisanych w Polsce. Właśnie pośród tych unikatów najstarszym zachowanym do dziś w oryginale jest dokument fundacyjny i uposażeniowy wystawiony w 1153 r. dla cystersów, których do Łekna, wsi położonej w województwie wielkopolskim, w powiecie wągrowieckim, sprowadził możnowładca i rycerz polski Zbilit z rodu Pałuka.

Tematem dokumentu jest idea „świętej wymiany, gdy daje się swoje rzeczy doczesne i otrzymuje za nie wieczne”.

Tak, w tym przypadku fundator zdecydował się oddać dobra doczesne cystersom, których „tak jak mógł, ze czcią przywołał, przyjął, umi-

łował i osiedlił”. Fundator własnym kosztem zbudował dla nich klasztor i zapewnił im środki materialnej egzystencji, które „przekazał im jako biedakom Chrystusa umarłym światu”. Akt prawny z 1153 r. poprzez uwierzytelnienie dokumentu pieczęcią arcybiskupa gnieźnieńskiego, uzyskał walor aktu erekcyjnego klasztoru, tj. aktu prawnego nadającego zgodnie z prawem kanonicznym osobowość prawną nowo powstałej instytucji kościelnej.

Dokument dostępny jest wyłącznie w poznańskich archiwum?

Dokument został sporządzony w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach, z których jeden jest dziś nazywany oryginałem poznańskim w Archiwum Państwowym w Poznaniu, a drugi oryginałem gnieźnieńskim w Archiwum Archidiecezjalnym w Gnieźnie. Z oryginałem poznańskim związana jest żywa wśród archiwistów anegdota, która ukazuje ten dokument jako kolejny dowód na kuliistość Ziemi, gdyż w czasie II wojny światowej wywieziony został na zachód w głąb Niemiec, a w 1958 r. powrócił ze wschodu, z Moskwy. Dokument jest wyjątkowym świadectwem kultury piśmienniczej polskiego średniowiecza. To jeden z najważniejszych pomników przeszłości Kościoła i państwa polskiego. W roku 2016, roku jubileuszu 1050-lecia chrztu Polski, dokument Zbilita został wpisany na Krajową Listę Programu UNESCO Pamięć Świata.

Archiwum Państwowe w Poznaniu

Nauka zdalna w czasie pandemii koronawirusa

Od kilku tygodni uczniowie w całym kraju uczą się w trybie zdalnym. W naszym regionie to 1305 szkół podstawowych oraz 799 szkół ponadpodstawowych. Łącznie kształceniem na odległość objętych jest prawie 500 tys. dzieci i młodzieży w Wielkopolsce.

Trwająca pandemia koronawirusa spowodowała, że już po raz drugi w tym roku dzieci i młodzież kontynuują naukę w trybie zdalnym. Ograniczenia przyczyniły się do wprowadzenia szeregu zmian i wypracowania nowych, alternatywnych rozwiązań.

Wsparcie dla nauczycieli i rodziców. 1700 gotowych lekcji

Dyrektorzy szkół oraz nauczyciele musieli wyciągnąć odpowiednie wnioski i przygotować się do dalszej pracy. Oprócz przepisów prawnych, regulujących zasady organizacji szkół, zarówno nauczyciele, jak i uczniowie mogą korzystać z platform epodreczniki.pl oraz gov.pl/zdalne-lekcje.pl, gdzie znajduje się ponad 1700 lekcji i prawie 7000 odnośników do zasobów cyfrowych. Materiały te zostały przygotowane przez ekspertów z Państwowego Instytutu Badawczego NASK, w uzgodnieniu z nauczycielami oraz metodykami. Dla dyrektorów stworzony został poradnik Ministerstwa Edukacji Narodowej „Dobre praktyki w zakresie zdalnej edukacji”, dostępny na ministerialnej stronie www.

Do szkół trafiają szkolne pakiety multimedialne przeznaczone dla uczniów. Każdy pakiet zawiera 25 tabletów wraz z etui, klawiaturą, rysikiem i usługą mobilnego dostępu do internetu, świadczoną do końca roku szkolnego 2020/2021 w ramach programu Ogólnopolskiej Sieci Edukacyjnej.

Razem poradzimy sobie lepiej

– Nie wiemy, jak długo potrwa kształcenie na odległość. Wiemy jednak, że to niecodzienna sytuacja. Społeczeństwo musi organizować się

w sytuacjach nadzwyczajnych, takich jak ta. Do tej pory mieliśmy komfort, którego zostaliśmy chwilowo pozbawieni – mówi Robert Gawęł, Wielkopolski Kurator Oświaty i podkreśla – płyniemy tym samym statkiem i tylko współpraca i jedność pozwolą nam przetrwać na wzburzonym morzu. Razem poradzimy sobie lepiej – dodaje.

Dwa zespoły wizytatorów

Kuratorium Oświaty w Poznaniu powołało dwa zespoły wizytatorów – jeden dla szkół podstawowych, drugi – ponadpodstawowych. Ich celem jest między innymi wsparcie komunikacyjne oraz merytoryczne dyrektorów, nauczycieli oraz rodziców.

– Każdy może zwrócić się o pomoc w kwestii dotyczącej funkcjonowania szkoły w trybie zdalnym. Będziemy wspierać, odpowiadać na pytania, wyjaśniać wątpliwości – zaznacza kurator oświaty.

WKO/AC

Rządowe wsparcie dla nauczycieli

Najpóźniej do końca 2020 roku nauczyciele zaangażowani w pracę zdalną z uczniami będą mogli otrzymać wsparcie finansowe na zakup sprzętu, akcesoriów komputerowych lub oprogramowania. Rząd przeznaczy na ten cel około 300 mln zł dodatkowych środków.

Żeby otrzymać dofinansowanie nauczyciel musi złożyć wniosek wraz z imiennym rachunkiem dyrektorowi placówki, w której jest zatrudniony.

Jak otrzymać wsparcie finansowe?

Jeśli nauczyciel pracuje w kilku szkołach, wniosek może złożyć dyrektorowi tylko jednej z nich. Ze wsparcia w wysokości do 500 zł będzie można skorzystać tylko raz.

Ważne będą rachunki i faktury za materiały oraz narzędzia, które nauczyciel kupił od 1 września do 7 grudnia 2020 roku. Imienne dowody zakupu będą niezbędnym uzupełnieniem wniosku o refundację poniesionych wydatków.

Następnie dyrektor szkoły lub placówki oświatowej przekaze wnioski uprawnionych nauczycieli do organu prowadzącego, a nauczyciel dostanie zwrot pieniędzy na konto.

Co można kupić?

W ramach rządowego wsparcia nauczyciele będą mogli zakupić m.in.: komputery przenośne, kamery internetowe, słuchawki lub zestaw słuchawkowy, dodatkowy mikrofon, tablet, ładowarkę sieciową, głośnik, pamięć zewnętrzną, oprogramowania, czy opłacić mobilny internet.

AC

Rządowe wsparcie dla nauczycieli – 500 zł na naukę zdalną

Lista zakupów podlegających refundacji:

- kamera internetowa
- urządzenie wielofunkcyjne
- Internet
- komputer
- mikrofon
- zestaw słuchawkowy
- tablet graficzny

Uwaga: Refundacja obejmuje sprzęt zakupiony między 1 września a 7 grudnia 2020 r.
Ważne: Przy wniosku należy przedłożyć imienny dowód zakupu.

Rodzice i dzieci – partnerzy w cyfrowym świecie

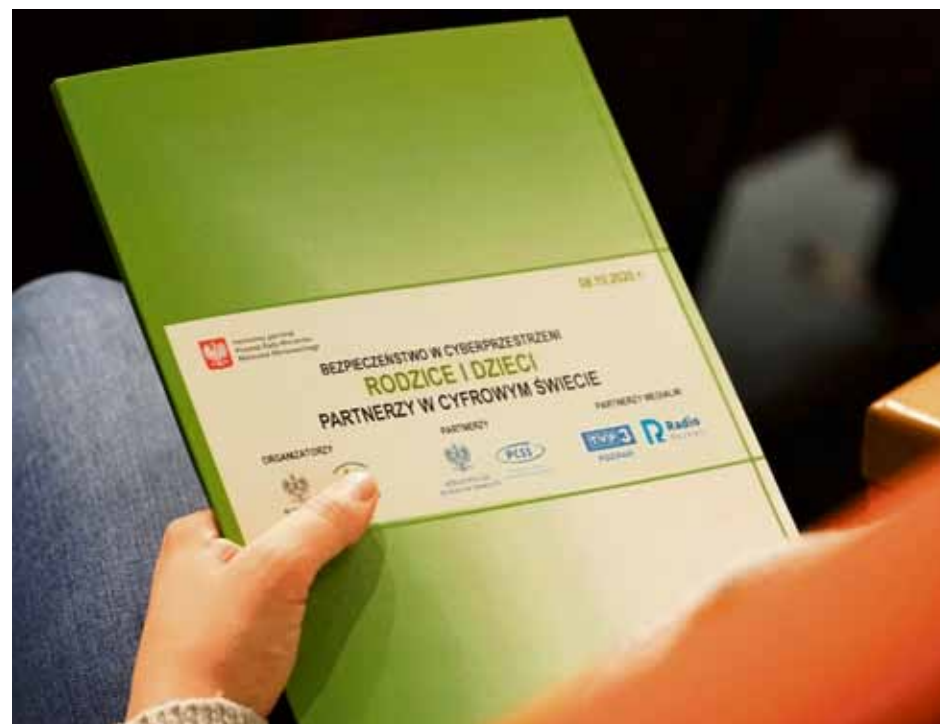
**projekt
trwa!**

Wirtualny świat otwiera przed dziećmi nowe perspektywy i możliwości. Jednocześnie stawia je też przed poważnymi zagrożeniami. Nie ma wątpliwości, że bez wsparcia dorosłych delikatna psychika dziecka nie jest w stanie sobie poradzić z niebezpieczeństwami cyfrowego świata.

Rodzice, wychowawcy, nauczyciele i terapeuci coraz częściej świadomi są trudności w korzystaniu z mediów i cyberprzestrzeni. Jak w każdej dziedzinie, tak i w tym obszarze najważniejsza jest profilaktyka. W ramach projektu „Rodzice i dzieci – partnerzy w cyfrowym świecie” 8 października w Wielkopolskim Urzędzie Wojewódzkim w Poznaniu odbyła się konferencja poświęcona zagrożeniom w cyberprzestrzeni. Celem konferencji było wyposażenie dorosłych w narzędzia, które nauczą młodych użytkowników internetu jak w mądry i rozwijający sposób korzystać z sieci. Wszystkie materiały edukacyjne oraz wystąpienia specjalistów dostępne są na stronie internetowej Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w zakładce „Bezpieczeństwo dzieci i młodzieży”.

Maria Gryczka
prezes Stowarzyszenia „Ludzie dla ludzi”

Wydawca: Wielkopolski Urząd Wojewódzki w Poznaniu
al. Niepodległości 16/18, 61-713 Poznań, NIP: 7781012911.
Siedziba redakcji: Wielkopolski Urząd Wojewódzki w Poznaniu, al. Niepodległości 16/18, 61-713 Poznań.
Redaktor naczelny: Mateusz Domagała;
Zastępca redaktora naczelnego: Joanna Klein, Zespół redakcyjny: Anna Czuchra, Paulina Mitrega, Joanna Kardasz, Tomasz Stube, Jakub Monierial, Aleksander Putz, Nina Swarczewicz
Dystrybucja: Aleksandra Krawczyk, Marek Piotrowski, Dawid Korzeniewski
W sprawach związanych z dystrybucją tel.: 61 854 10 82.
Kontakt do redakcji: czaswielkopolski@poznan.uw.gov.pl, tel.: 61 854 11 43.
Wydanie online: www.czaswielkopolski.poznan.uw.gov.pl
Opracowanie graficzne: AJG System Warszawa, Druk: Polska Press Sp. z o.o., Drukarnia Poznań

Sztuczna czy prawdziwa – oto jest pytanie?

W naszych domach rozpoczęła się krzątania, ferwor porządków, radość kupowania prezentów dla najbliższych, pełne nadziei i niecierpliwości oczekiwanie. Zwłaszcza w tym roku, który przyniósł tak wiele zmian i trudności. Chyba nikt dziś nie wyobraża sobie świąt bez pięknie przystrojonego drzewka. Choć co sezon trendy w dekoracji się zmieniają, to jedno pytanie pozostaje niezmiennie: jakie drzewko wybrać i gdzie kupić najpiękniejsze?

Skąd pochodzi choinka?

Pierwowzorem bożonarodzeniowego drzewka w tradycji ludowej były gałązki świerkowe lub jodłowe, którymi dekorowano izby. Ich zieleń była symbolem odnowy, zwycięstwa odradzającego się życia, zapowiedzią obfitych plonów. Stopniowo gałązki zaczęły ustępować miejsca bardziej ozdobnej formie podłaźniczki (zwanej też: jutką, sadem rajskim, bożym drzewkiem lub wiechą). Wierzchołek iglastego drzewka (najczęściej świerku lub jodły) przywieszano czubkiem do dołu do drewnianego stropu w izbie parady. Przystrajano je orzechami, jabłkami, słomianymi zabawkami, barwionymi opłatkami. Podłaźniczki królowały na polskich ziemiach do lat 20. XX w. Z czasem wyparły je tradycyjne choinki, które przywędrowały do Polski na przełomie XVIII i XIX w. z ziem alzackich podczas zaboru pruskiego. Początkowo można było je spotkać w domach bogatego, ewangelickiego mieszczaństwa. Z czasem zaczęły pojawiać się w chatach katolickiego chłopstwa. Idąc z postępem technologicznym oraz duchem „ekologii” zaczęto preferować sztuczne drzewka. Miały być one alternatywą w stosunku do prawdziwych choinek. Tymczasem żywa choinka to nie tylko

magia i wyjątkowy świąteczny klimat. Przede wszystkim jest w 100 proc. ekologicznym, całkowicie odnawialnym surowcem. Leśnicy hodują drzewka na specjalnych plantacjach lub w miejscach, w których nie może rosnąć las, np. pod liniami wysokiego napięcia. Żywe drzewka są rezerwuarem dwutlenku węgla i produkują niezbędny do życia tlen. Po świątach nie zanieczyszczają środowiska – przetwarzają się na nawóz organiczny. Z kolei do produkcji sztucznych drzewek najczęściej używany jest polichlorek winylu, a wykonane z niego choinki po wyrzuceniu na wysypisko rozkładają się będą setki lat. Choć sztuczne choinki wyglądają coraz ładniej i mogą służyć kilka sezonów, żywa choinka jest zdecydowanie lepszym rozwiązaniem – bez toksycznych substancji emitowanych do atmosfery przy produkcji, bez odpadów i strat energii.

Decydując się na kupno prawdziwego drzewka mamy dwie możliwości: drzewko w doniczce lub cięte. Bez względu na wybór wariantu należy wytypować gatunek naszej choinki.

Choinka, czyli co?

Najistotniejszą zaletą przemawiającą na korzyść żywego drzewka jest aromat żywicy i lasu, który unosi się w domu w czasie Bożego Narodzenia. Najbardziej intensywny zapach wydziela świerk pospolity i sosna zwyczajna. Świerk ze względu na piękny pokrój jest najbardziej popularnym drzewkiem świątecznym. Jego zaletą jest symetryczny kształt i przyjemny, żywiczny zapach, ale wadą – szybko opadające igły. Sosna zwyczajna poza Śląskiem nie jest zbyt często wybierana, ale ten kto choć raz się na nią zdecydował wie, że jej intensywnego, żywicznego zapachu nie da się niczym zastąpić. Sosnowa choinka najpiękniej

wygląda ubrana w rustykalne, samodzielnie przygotowywane ozdoby. Zdecydowanie najdroższym i nieco trudniej dostępnym rozwiązaniem jest jodła. W sprzedaży najczęściej dostępna jest jodła kaukaska, która ma piękny pokrój i długo utrzymujące się igły, ale nie pachnie już tak wyjątkowo jak świerk czy sosna. Dzieje się tak m.in. dlatego, że jodła, tak samo jak cis, nie posiada przewodów żywicznych. Jodła nie kłuje, jest więc świetnym wyborem, jeśli w domu mamy małe dzieci i nie chcemy żeby skaleczyły się igłami. Aby dłużej cieszyć się urokiem ciętej choinki warto każde drzewko, bez względu na gatunek, umieścić w pojemniku z wodą.

Gdzie kupić drzewko?

W choinkę najlepiej zaopatrzyć się w najbliższym nadleśnictwie. Mamy wówczas pewność, że będzie ona pochodziła z legalnego źródła. Każdy kto kupi drzewko u leśniczego otrzyma dowód sprzedaży, czyli asygnatę. Wszyscy, którzy chcą zakupić choinkę prosto z lasu mogą śledzić strony internetowe Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Poznaniu, gdzie znajdują się wszystkie niezbędne informacje na temat kupna pachnącej lasem choinki.

Święta, święta i po świętach...

Co dalej z bożonarodzeniowym gościem? Iglaka w donicy przenosimy na przykład do garażu lub piwnicy i tam czeka aż do marca na dogodny moment na przesadzenie zielonego gościa do ziemi. Natomiast cięte drzewko odbierają w specjalnie zorganizowanych punktach zakłady zagospodarowania odpadów, a następnie przetwarzają je na nawóz organiczny. Taka choinka może też posłużyć do zrobienia kwirlejek, ale o tym innym razem.

Małgorzata Krokowska-Paluszak
RDLP w Poznaniu

KULINARIA

Zima pachnąca piernikami

Korzenne, aromatyczne pierniki to nieodłączny element polskich świąt Bożego Narodzenia. Tradycja wypiekania tych pachnących, miodowych ciasteczek sięga aż średniowiecza.

Nazwa „piernik” pochodzi od słowa „pierny”, czyli pieprzny. Nawiązuje do różnorodności przypraw korzennych, które nadają wypiekowi charakterystyczny smak. Mieszanka cynamonu, kardamonu, imbiru i anyżu oraz miód były tradycyjnie mieszane z mąką żytnią. Z powodu bogactwa składników uznawane były za symbol dobrobytu. Najpopularniejsze polskie pierniki powstają od kilkuset lat w Toruniu.

Żeby przygotować miękkie pierniczki potrzeba:

- ½ kg mąki pszennej
- 200 g miodu
- 120 g masła lub margaryny
- 1,5 łyżki kakao
- 2-3 łyżki przyprawy do piernika
- 100 ml kwaśnej śmietany 18%
- 1,5 łyżeczki sody oczyszczonej
- ½ szklanki cukru
- 4 żółtka, 2 białka

Pozostałe 2 białka można wykorzystać do przyrządzenia lukru
Do ozdobienia – polewa czekoladowa, lukier, orzechy

Sposób przygotowania:

- ✗ Dzień przed pieczeniem pierniczek.
1. Do dużej miski przesiej mąkę z kakao.
 2. W kubeczku wymieszaj sodę ze śmietaną – odstaw.
 3. W garnku podgrzej miód z przyprawami. Po zagotowaniu zdejmij z ognia, dodaj masło lub margarynę i mieszaj aż się rozpuści.
 4. Ubij białka na sztywną pianę. Stopniowo dodaj cukier oraz żółtka po jednym.
 5. Do dużej miski z mąką dodaj mieszając ubite jajka. Wlej przestudzony miód z dodatkami i mieszaj tak długo, aż wszystkie składniki się połączą.
 6. Ciasto jest dość rzadkie – zgęstnieje w lodówce lub innym chłodnym miejscu, gdzie zostawisz je na całą dobę.

✗ Dzień pieczenia pierniczek

1. Przygotuj blaszki wyłożone papierem do pieczenia i nagrzej piekarnik do 180 stopni.
2. Ciasto wyjmij z lodówki i partiami rozwałkuj na stolnicy na grubość ok. 2-3 mm, w razie potrzeby podsypując mąką.
3. Wycinaj foremkami pierniczki i zachowując odstępy układaj je na blaszce.
4. Piecz – w zależności od grubości i wielkości pierniczek – od 5 do 10 minut.
5. Upieczone pierniczki można dowolnie ozdobić, polukrować lub oblać czekoladą. PM

NATURALNA CZY SZTUCZNA?

Prawdziwa pochodzi najczęściej ze specjalnych plantacji choinkowych. Niektóre pozyskuje się wprost z lasu w ramach zaplanowanych wcześniej zabiegów pielęgnacyjnych. Prawdziwą choinkę można kupić ciętą (bez korzeni) lub w doniczce (z korzeniami).

SZTUCZNA CHOINKA

- Powstała z tworzyw sztucznych, których produkcja powoduje zanieczyszczenie środowiska
- Nie podlega recyklingowi
- Rozkłada się przez 500 lat!

CHOINKA Z LASU

- Jest naturalna – do jej produkcji nie są używane chemikalia
- Gdy rośnie, produkuje tlen, pochłania dwutlenek węgla i służy zwierzętom
- Szybko ulega naturalnemu rozkładowi i nie zanieczyszcza środowiska
- Jej naturalne olejki eteryczne podkreślają świąteczną atmosferę

DBAJ O CHOINKĘ W DOMU!

- Nie stawiaj jej przy kaloryferze – lepiej przy oknie. Im niższa temperatura pomieszczenia, tym dłużej drzewko zachowa igły
- Regularnie podlewaj choinkę, nawet jeśli jest ścięta – tak przedłużysz jej żywotność

JEŚLI JEST W DONICZCE I CHCESZ JĄ PRZESADZIĆ DO GRUNTU:

- Nie trzymaj jej w domu dłużej niż 7 dni
- Nie używaj brokatu ani sztucznego śniegu
- Przed wystawieniem na mróz: wstaw drzewko na kilka dni np. do garażu, by przyzwyczaiło się do chłodu
- Osłoni doniczkę słomą lub włókniną
- Przy temperaturze powyżej zera podlewaj drzewko
- Przesadź je do gruntu na wiosnę

CO PO ŚWIĘTACH? Prawdziwą choinkę możesz:

1. Wyrzucić na kompost
 2. Spalić w ognisku
 3. Oddać za darmo do specjalnego punktu zbioru choinek, gdzie zostanie:
- A. rozdrobniona i wykorzystana w ogrodach
 - B. spalona w elektropłowni

PAMIĘTAJ! NIE KUPUJ CHOINKI Z NIEPEWNEGO ŹRÓDŁA. ZAOPATRZ SIĘ W NIĄ U LEŚNIKÓW LUB SPRZEDAWCÓW, KTÓRZY MOGĄ OKAZAĆ DOKUMENT POTWIERDZAJĄCY LEGALNE POZYSKANIE DRZEWKA

Opracowanie: Lasy Państwowe
Projekt graficzny: Polska Grupa Infograficzna

